

Világ proletárjai egyesüljete!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA
XII. ÉVFOLYAM, 179. SZÁM
ÁRA: 50 FILLÉR
1955. JULIUS 31., VASÁRNAP

Mai számból:
A Minisztertanács határozata a mezőgazdasági termelőszövetkezet mintalap-szabályának módosításáról (2. oldal) — Csou-En-laj beszéde (2. oldal) Két üzem harca az import anyagok felhasználásának csökkentéséért (3. oldal) — A föld keletkezése (4. oldal) — A törvényeknek Biharban is érvényt kell szerezni! (5. oldal)

Üdvözöljük az V. Világifjúsági Találkozót

Immár ötödik alkalommal történik, hogy a Demokrati-kus Ifjúsági Világösszevétel lobbogója a DIVSZ himnusz hangjai mellett felküzik ar-bocára és két héten keresztül fenn fog lobbogni, hirdelve a béke és barátság jelszavait.

1947-ben Prágában, 1949-ben Budapesten, 1951-ben Berlinben, 1953-ban Bukarest-ben és ma 1955-ben Varsóban találkozunk a világ békesze-rető ifjúságának küldöttei.

Most, amikor valamennyi békére vágyó becsületes em-ber azért emeli fel tiltakozó szavát, hogy megakadályozza az új Wehrmacht feltámasz-tását, a VIT éppen abban a városban kerül megrendezés-re, melyet a hitleri fasiszta hadsereg szinte a földig le-rombolt a II. világháborúban.

zök helyett a sportpályákon és színpadokon mérik össze erejüket és tudásukat a kü-lönböző nemzetek ifjai és leá-nyai. Ezekben a tényekben sűrűsödik és kristályosodik ki az ifjúsági találkozók fontos-sága és ereje.

Az V. Világifjúsági Talál-kozó jelentőségét növeli az a tény, hogy abban az idő-ben kerül megrendezésre, amikor a békéért vívott harc olyan győzelmet értelt meg, mint a genfi értekezlet hatá-rozatai. Ez a tény növeli a világ népeiben a béke ügyébe vetett hitet és a biztonság ér-zését, de egyben ösztönzi is a világ népeit arra, hogy az egységet a béke ügye mellett való kiállásában még tovább erősítsék. A világ népeinek összefogásán dől meg eddig minden imperialista háborús számítás. Ez az összefogás eredményezte a koreai és vietnami tűzszünetet, és min-den remény megvan rá, hogy-ha ez az összefogás tovább erősödik, a béke továbbra is fennmarad és tartós lesz.

Több mint 10 esztendő telt el a háború befejezése óta, és Varsó ma szebb mint valaha is volt. A háború fájó sebeit begyógyította a felszabadult lengyel nép hősi munkája, de Varsó nem felejt. Mint ahogy nem felejtnek a világ népei, amelyeknek emlékeze-tében elevenen élnek a másod-ik világháború borzalmainak az emlékei. Eppen ezek az emlékek ösztönzik a békesze-rető számmilliókat arra, hogy fogjanak össze, és egyesítsék erőfeszítéseiket a béke védel-mében. Az emlékezés ad erőt a világ békeszerető ifjúságá-nak ahhoz, hogy sorait nap-ról napra szorosabbra zárva gátat vessen az imperialisták büntő terveinek. A világ bé-keszerető ifjúságának milliói-ban elevenen él az akarat és elszántság, hogy megakadá-lyozzák a háború kirobantá-sára irányuló terveket.

A világ népeinek és ifjúsá-gának összefogását erősíti és összetartja a Szovjetunió kü-vetkezős békepolitikája, mel-lyel létrejötté óta folytat. A Szovjetunió szilárd kiállása a béke szent ügye mellett min-den népet arra buzdít, hogy nemet mondjon az imperialis-táknak, akik a háború vérzva-tarával szeretnék elárasztani a világot.

A Világifjúsági Találko-zón részt vesz és valamennyi nemzet ifjúságával együtt ün-nepel a magyar ifjúság is. Mi, debreceni fiatalok különösen büszkék vagyunk arra, hogy fiataljaink nemcsak a tömeg-delegációban vannak ott, ha-nem ott van Varsóban a Deb-receni Népi Együttés is, amely meg fogja ismertetni a nagy találkozó szabad életünket és kultúránkat.

A háború a legnagyobb vá-mot éppen az ifjúságtól kö-veteli. Az ifjúság ontja vé-rét a fronton, az ifjúság tö-megei válhatnak egy eszle-tes háború esetén nyomorék-ká és árvákká. Nem csoda hát, ha éppen az ifjúság til-takozik legjobban az új há-ború veszélye ellen.

A második világháború óta eltelt esztendőket megantit-ták az ifjúságot sok minden-re, megantitották arra, hogy lehet másképp is élni, nem-csak egymással ellenségesen.

Megismerték a fiatalok az egymásközi barátság nagy-szerű fogalmát. Ehhez nem kis mértékben járultak hoz-zá a világifjúsági találkozók is. A világ ifjúságának nagy találkozóit segítettek abban, hogy a fiatalok százszereinek felnyissák a szemét, és meg-győzők, hogy lehet békében és barátságban is élni a né-peik ifjúságának egymással.

Fiataljaink fáradtságos mun-kával, de nagy lelkesedéssel készültek az ötödik VIT-re. Üzemeinkben a VIT műsza-kokban több és jobb terme-léssel, a falusi fiatalok az ara-tási-cseplési munkák meg-gyorsításával köszöntik az ötödik VIT megnyitóját. Min-den alapszervezetünkben meg-rendezték a VIT tanfolyamot. A fiatalok százait vonták be a DISZ soraiba, a VIT-re való készülés idején. A VIT idején számos gyűlésen, összejöve-telen foglalkoznak a fiatalok a VIT jelentőségével, fontossá-gával.

Amikor a fiataljaink meg-emlékeznek a VIT eseményei-ről, gondolatban együtt van-nak a VIT résztvevőivel. Szí-vük együtt dobban azoknak a szerencséseknek a szívével, akik ma ott lehetnek Varsó-ban és cselekvő részesei le-hetnek a Világifjúsági Ta-lálkozónak.

Városunk ifjúsága az egész dolgozó és tanuló magyar if-júsággal együtt szívből jövő baráti üdvözlét küldi az ötödik VIT valamennyi rész-vevőjének. Velük együtt gon-dolatban mi is fogadalmat te-szünk, hogy erőnket nem kí-mélve dolgozunk, és harcolni fogunk, hogy tartós maradjon és a világ ifjúságát boldoggá tegye a fiatalok számára min-dennél kedvesebb béke és ba-rátság.

A Világifjúsági Találko-zón több mint 100 nemzet ifjúságának képviselői talál-koznak. Fehérek és színes bő-rűek, szabad országban élők és még elnyomottak szorita-bak kezét egymással. A gyű-lőtet és egymás megvetése he-lyett a béke és barátság je-ltében öleli meg egymást a szovjet és német, az amerikai és a néger fiatal. A harmce-

Zsiros Lajos,
a DISZ debreceni vb.
titkára

GYORSÍTSUK MEG A BEHORDÁST ÉS A CSÉPLÉST

A megyében egyre több he-lyen bűnnek fel a cséplőgé-pek és árad raktárainkba a gabona. A cséplés üteme azonban még nem kielégítő, mert a cséplőgépeknek fele sem dolgozik a megyében. Holnap már augusztus else-jét írunk, és ez komoly fi-gyelmeztetés, hogy alaposan gyorsítani kell a munkát ah-hoz, hogy az alkotmány ün-nepére elvégezzük a gabona-betakarítás nagy munkáját.

Tizezéssel hevernek még tarlóinkon a kesztek. Ez az oka annak, hogy nem gyorsul a kellő ütemben a cséplés. A legfontosabb feladat most az, hogy minden erőt összefogva, teljes lendülettel megindul-jon a behordás a közös sze-rűkre. Segítsék egymást iga-erővel az egyénileg dolgozó parasztok, de segítsék ki egy-mást a behordás gyorsításá-ra a termelőszövetkezetek is.

Ne várakozzon tetlenül egyetlen cséplőgép sem. Min-den nap nagy kár, amit ke-reszben tölt a gabona. Az

időjárás esős, hatalmas ziva-tarok, itt-ott felhőszakadás-szerű záporok mossák a fal-vak határait, mint ahogyan Kabán is történt — ahol esz-maszárhegyig ért a víz a ten-geriföldeken. Használ ez a tarlón maradt keszteknek? Mindenki belátja, hogy nem használ, a sok esőtől beázna a kesztek, a nedves földön csúszásnak indul a búza. Ez pedig kárt jelent. Kövessenek el tehát mindent a behordás gyorsítására, vasárnap is ha-ladjon a munka, hogy minél hamarabb asztagokba kerül-jön közös szűrűnkben a ga-bona.

A behordás, cséplés nagy munkája mellett nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy gazdag termés ígértét hord-ják magukban a kukoricaföl-dek. Most kezd a csövese-dést a kukorica és ha megkap-já a gazoló kapálást, még na-gyobb eredménnyel fizet. Hol-danként 2-3 mázsával is töb-bet ad. Megéri a kapálást.

Hanyagolásért a nagylelai já-rási tanács nagyon okosan, felelősségre vonta a gépállo-más igazgatóját, Nagy Zoltánt és főmezőgazdáját, Király Árpádot. Hasonlóan járt el a polgári járási tanács is. Fele-lősségre vonta a tarlőhántás elhanyagolásáért Lénárt Al-bertet, a polgári Tánács TSZ

kihelyezett mezőgazdászát és Fehér Imrét, a Tiszacsegei Gépállomás mezőgazdászát. Tűrhetetlen, hogy ekkora közömbösség uralkodjék a jól bevált agrotechnikai módsze-rek alkalmazásában. Alkal-mazzanak a járási tanácsok, de a megyei tanács is szigorú felelősségre vonást az illeté-

Több éberséget a cséplésnél

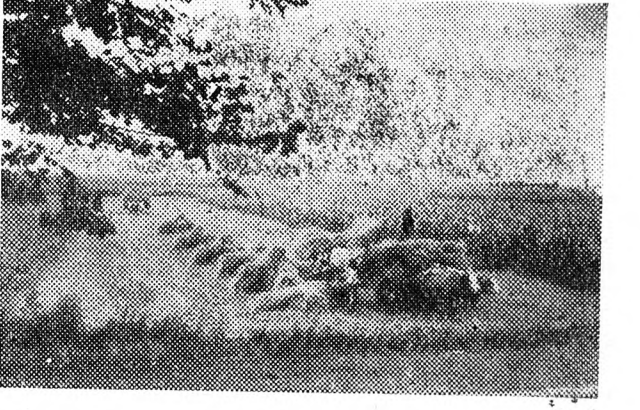
A cséplés nemcsak sürgős feladatot jelent, hanem meg-követeli a pontos munkát, az éberséget is. Megköveteli el-sősorban a tűzvédelmi intézkedések szigorú betartását. Sok-sok termény van összehordva a közös szűrűkben. Na-gyon jól tudja mindenki, hogy a szalma hamar tüzet fog, s elpusztítással fenyegeti a keletkező tűzvész a gabonát, s iszkiós hamuvá válik. Nekünk pedig arra van szükségünk, hogy a pirosó búzaszemek zsákokba kerüljenek, mi-pünk kenyerét tegyék meg nagyobbá.

Fokozott éberségre van szükségünk a cséplés idején, nem szabad túrni semmi lazaságot, semmi olyan cselekedet-et, amit tilt a tűzvédelmi rendszabály. Vigyáznunk kell na-gyon arra, hogy minden traktor jól felszerelt szikrafogóval legyen ellátva, hiszen elég egy szikra, hogy a száraz szal-matömeg, az asztagokban sorakozó kesztek lángra lob-banjanak. Hunyadi László, a megyei tűzoltóság ve-zetője közölte velünk, hogy a megye területén máris kárt oko-zott a gondatlanság, mert a legelőmibb tűzvédelmi szabá-lyokat sem tartják be egyes helyeken.

Szarvas Ferenc hajdúszobozló lakos a gabona-kereszt főben dohányzott, gondatlansága következtében a kesztek meggyulladtak. Kádás Ambrus, a Hajdú-szobozló Gépállomás traktoros brigádvezetője pedig meg-egedte, hogy beosztottai a tarlőhántás alkalmával a ke-resztsorok között szikrafogó nélkül dolgozzanak. Ugy Szarvas, mint Kádás Ambrus ellen megindult az eljárás.

A nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezetben nem jól működött a cséplőgép hájtó traktor szikrafogója s a ki-pattanó szikrától meggyulladt az asztag, s igen komoly kár származott ebből. Marsányi István, a Nádudvari Gépállomás traktorosa a felelős ezért. Nem volt elég éber, s nem vette észre hogy nem jó a szikrafogó. Marsányi ellen az ügyészség megindította a bünyádi eljárást.

Igyekeznek a behordással Mikepércsen

A black and white photograph showing a group of people working in a field, likely harvesting or preparing for harvest.

Zsuppos János 220 holdról aratta le és csépelte ki a gabonát

A megyei arató-cséplő gé-pek versenyében az első helyre került szombaton reg-gelre Zsuppos János, aki a Balmazújvárosi Gépállomás körzetében dolgozva, már 220 holdról aratta és csépelte a gabonát. Második: Kemecei

Miklós (Tetőtlen) 218, harmadik: Reszei Imre (Nánás) 198, negyedik: Erdei Lajos (Derecske) 197, ötödik: Szivós I. János (Nádudvar) 190, hatodik: B. Nagy Sándor (Berettyóújfalú) 182 hold leara-tásával.

Az aratógépek élén Papp István halad

Papp István, a Tetőtleni Gépállomás traktorosa került szombatra az aratógépek versenyében az első helyre 274 hold learatásával. A to-vábbi sorrend a következő: R. Juhász Imre 223, Oláh György 210, Kovács László 210, Dóka Imre 201, Tóth II.

István 200 hold learatásával. Kovács László eredménye bizonyára jobb, mert a 210 hold learatását két nappal ez-előtt jelentették a Hajdúszobozló Gépállomástól, de az-óta ott elfeledkeztek az újabb jelentésadásról.

Gyengén halad a tarlőhántás

A megyében gyengén halad a tarlőhántás, és így a trak-torosok tarlőhántási verse-nyében sem dicsekedhetünk kimagasló eredményekkel. A legjobb tarlőhántó Cibere József, aki a Nádudvari Gép-állomás körzetében 170 hold-on végzett tarlőhántást.

Megyénkben az aratással nem tartott lépést a tarlőhán-tás. Túlságosan elmaradt nö-götte. Hibásak ebben a gép-állomások vezetői, mert tisz-telet a kevés kivételnek, nem is törekedtek rá, hogy tarlőt

hántanak gépeikkel. Nem használták ki az erőgépeket úgy, ahogy kellett volna, nem hántottak ott éjjel tarlót, ahol nappal arattak. A püspökla-dányi járásban a tarlőnák 40 százaléka, a berettyóújfalui járásban 35 százaléka, a nagy-lelai járásban 52 százaléka van felhántva és ezek a job-bak közé tartoznak. A többi járásban még ennél is jobban elhanyagolták ezt a nagyon fontos, a jövő évi nagyobb termést elősegítő agrotechni-ikai munkát.

A kabai Bocskai TSZCS elnökének és párttitkárának levele a püspökladányi járás I. típusú termelőszövetkezeti csoportjainak elnökeihez és párttitkáraihoz

Kedves Elvtársak!
A kabai Bocskai TSZCS 1951-ben alakult 17 taggal, mint I-es típusú termelőszö-vetkezeti csoport. Az 1955-ös évig a fejlődés során 192 családdal erősödöttünk. A tszcs tagjainak nagy része szakított ugyan a régi gaz-dálkodási móddal, de azon-túl, hogy tábláson szántot-tunk, vetettünk, a működési szabályzatban előírt kötele-zettségeket — mint a szövet-kezeti alap gyarapítása, a közös állatállomány létre-hozása, a termelési feltételek biztosítása — nem telje-sítettük. Bennünk élt, hogy csak magunk felé hajlik a kezünk. Az állam által adott összes kedvezményeket — adó, beadási géppálmási díj — a magunk javára felhasz-náltuk, de elmulasztottuk azt, hogy a kollektív munkaszel-lem kialakuljon és megre-mtsük az alapját a közös gazdálkodásnak. Bár a föld-

jeinket tagosították, mégis egyenként műveltük par-celláinkat. A csoporton be-lül, a tagok között fellépett a harcias szelleme és azt tapasztaltuk, hogy kezdi egyik tag a másikat külön-böző módon kizsákmányolni.

Ezeket a hibákat mi, a csoport elnöke és párttitkára tudatosan elnéztük, feleltes szerveinket sorozatosan fél-revetettük, s így elértük azt, hogy a csoportnak „közked-velt” vezetői lettünk. Csak a Központi Vezetőség márciu-si határozata után dűbben-tünk rá, hogy mi, párttagok milyen hibákat követünk el úgy magunkkal, mint a szö-vetkezeti mozgalommal szemben. Gondolkoztunk és rájöttünk, hogy bár látszólag gyarapodott a kis gazdasá-gunk, mégis hátrányos hely-zetbe kerültünk az által, hogy bár 1951-ben alakul-tunk meg ma is az I-es tí-pusú tszcs-nél tartunk, Meg-

állapítottuk, hogy a velünk egy időben alakult kabai Kossuth TSZ jelenleg már hárommillió forint értékű közös vagyonnal rendelkezik, míg nekünk közös vagyónk nincs.

Mi, a Bocskai TSZCS kommunisztái a Központi Ve-zetőség júniusi határozatá-nak megtárgyalása után el-határoztuk, úgy dolgozunk, hogy csoportunk a magasabb típusú szövetkezetek sorába lépjen át. A csoport párton-kívüli tagjai egyik hosszabb, másik rövidebb gondolkozás után határozta el, hogy ve-lünk tart. Elküldtük az el-műlt heftekben a földműve-lésügyi miniszterhez kérel-münket, hogy engedélyezze csoportunk átalakulását, ön-álló mezőgazdasági termelő-szövetkezetté.

E levélben szólítjuk fel járásunk főbbi egyes típusú tszcs elnökeit, párttitkárait, az Új Barázda TSZCS-ben

Esztári Imrét, Ács Istvánt, a Rákóczi TSZCS-ben Rásó Lajost és Végh Istvánt, az Új Élet TSZCS-ben Petro-vics Mihályt és Hodos Imrét, a Kossuth TSZCS-ben Hajdu Imrét és Varga Gábor-t, az Alkot-mány TSZCS-ben Bara-nyai Imrét és Kiss Sándort, valamint a tetőtleni és a biharnagybajomi I-es típusú tszcs-ek elnökeit és párttitkárait, hogy állja-nak előre szövetkezetük to-vábbi felvirágoztatásáért folytatott harcuk. Vilássák meg levelünket és döntse-nek. Kövessenek bennünk a mezőgazdaság magasabb termeléséért, a szövetkezeti parasztok boldog jövőjéért folytatott munkánkban.

Elvtársi üdvözléssel:
MEZŐ LAJOS,
tszcs elnök,
SZÉKELY KÁROLY,
párttitkár.

A Minisztertanács határozatban megerősítette a mezőgazdasági tsz-ek mintaalapszabályának módosítását

A Minisztertanács és a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége a Termelőszövetkezeti Tanács és a földművelésügyi miniszter előterjesztésére jóváhagyta és megerősítette a mezőgazdasági termelőszövetkezetek minisztertanácsi határozattal megerősített mintaalapszabályának alábbi módosításait:

A termelőszövetkezetből való esetleges kilépés szándékát csak a belépéstől számított három év eltelté után lehet bejelenteni; a kérelem felől a közgyűlés határoz.

A kilépő tagnak — a bevitt földjével azonos értékű földet — csak a gazdasági év végén, a termelőszövetkezet tagosítatlan földjéből, vagy állami tartalek-földből lehet kiadni. A tagosított táblákat megbontatni nem lehet.

A kilépő taggal mindennemű elszámolás a gazdasági év végén, pénzben történik. A kilépő tag, a termelőszövetkezetnek folyósított hosszlejáratú beruházási hitelek, valamint a jószág, gép és felszerelés vásárlására folyósított középlejáratú hitelek kivételével, köteles viselni a termelőszövetkezet összes közös természetbeni és pénzübeli tartozásából részes részt. Meg kell térítenie a termelőszövetkezettel szemben fennálló esetleges tartozásait. A kilépő tagtól a termelőszövetkezet által juttatott háztáji földet meg kell vonni.

A termelőszövetkezet elnöke, könyvelője és ellenőrző bizottságának vezetője nem állhatnak egymással közeli rokonságban.

A termelőszövetkezet köteles gazdálkodásáról a jogszabályokban meghatározott nyilvántartásokat vezetni.

A szociális, kulturális alapkielégítése után ki kell adni a földjára adókat azoknak a tagoknak, akik a termelőszövetkezetbe földdel léptek be; földjára adó címén a termelőszövetkezet használatában lévő állami földek nagyságától függően, a termelőszövetkezet évi tiszta jövedelméből a bevitt saját földekre aránylagosan, a hozott határozatok végrehajtásának fontosságáról beszélt, majd így folytatta: A Szovjetunió, az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és a Francia Köztársaság kormányainak genfi értekezlete, amely az első ilyen értekezlet volt a háború óta eltelt tíz év alatt, pozitív eredményekkel végződött. Ezt az értekezletet olyan időben tartották, amikor a nemzetközi feszültség bizonyos mértékig enyhült és kedvező feltételek jöttek létre a legfontosabb nemzetközi kérdések megoldására — hála a népek és az országok sorozatos erőfeszítéseinek.

Csou En-laj beszéde az első országos népi gyűlés második ülészakán a nemzetközi helyzetéről és a Kínai Népköztársaság külpolitikájáról

Peking (Új Kína) Csou En-laj, a Kínai Népköztársaság miniszterelnöke és külügyminisztere szombaton délután az első országos népi gyűlés második ülészakán beszédet mondott a jelenlegi nemzetközi helyzetről és a Kínai Népköztársaság külpolitikájáról.

Bevezetőben az ötéves terv és a miniszterelnökhelyettesek beszámolója jelentőségéről, a hozott határozatok végrehajtásának fontosságáról beszélt, majd így folytatta: A Szovjetunió, az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és a Francia Köztársaság kormányainak genfi értekezlete, amely az első ilyen értekezlet volt a háború óta eltelt tíz év alatt, pozitív eredményekkel végződött. Ezt az értekezletet olyan időben tartották, amikor a nemzetközi feszültség bizonyos mértékig enyhült és kedvező feltételek jöttek létre a legfontosabb nemzetközi kérdések megoldására — hála a népek és az országok sorozatos erőfeszítéseinek.

A genfi értekezlet eredményei pozitívan járulnak hozzá a világfeszültség további enyhüléséhez, a népek közötti elengedhetetlen bizalom visszaállításához és arra fogadják ösztönözni a világ békeszerető népeit és országait, hogy további erőfeszítéseket tegyenek a szilárd és tartós béke érdekében.

A béke valamennyi ország

népeinek hő óhaja. Minden ország népei követelik a hideg háború megszüntetését és az új háború rémének elűzését. A népek követelik a kollektív béke és biztonság megerősítését, a fegyverzetek csökkentését, a tömegpusztító fegyverek betiltását és az atomenergia békés felhasználását. Követelik, hogy a nagy hatalmak járuljanak hozzá a külügyi országokban létesített katonai támaszpontok felszámolásához, követelik azoknak a katonai tömböknek a felszámolását, amelyeket az ellenségeskedést szándékosan az országok között, Ázsiában és Afrikában különösen ellentélik az ilyen katonai tömbökkel, mivel teljesen világos, hogy a gyarmatosítók ezeket új gyarmati uralmuk megerősítésének eszközeként használják.

Minden ország népei követelik továbbá az országok közötti szabad közlekedést és békés kereskedelmet akadályozó korlátok eltávolítását. Követelik továbbá, hogy valamennyi kormány — és különösen a nagy hatalmak kormányai — tárgyalásokon keresztül oldja meg a legfontosabb nemzetközi problémákat. Az országok közötti béke és a nemzetközi együttműködés ezek a követelések a nemzetközi helyzetet alakító tényezők. A genfi értekezlet eredményei pozitívan járulnak hozzá a világfeszültség további enyhüléséhez, a népek közötti elengedhetetlen bizalom visszaállításához és arra fogadják ösztönözni a világ békeszerető népeit és országait, hogy további erőfeszítéseket tegyenek a szilárd és tartós béke érdekében.

Annak érdekében, hogy kiszélesítse a béke övezetét és megerősítse a nemzetek közötti kölcsönös bizalmat, Kína Indonézia és Burmával együttesen előterjesztette a békés egymás mellett élés öt alapelveit, mint a nemzetközi kapcsolatok irányító alapvető elveket.

Most az egyrészt Kína, másrészt India, Burma és Indonézia közötti viszony a különböző társadalmi rendszerek

országok közötti békés egymás mellett élés mintája lett. Ezután Németország békés és demokratikus alapon való egyesítésének szükségességéről beszélt, majd a következőket mondotta többek között:

Tudomást szereztünk arról a fontos döntésről, amelyet a négy hatalom kormányfőinek értekezlete a Kelet és Nyugat közötti kapcsolatok fejlesztésének ügyében hozott — mondotta —, majd a távolkeleti helyzetről, a Kínai Népköztársaság és az Egyesült Államok közötti tárgyalásokról szólt. Hangsúlyozta, hogy a tajvani helyzet szűli a legnagyobb feszültséget a Távol-Keleten.

Augusztus 1-én Genfben Kína és az Egyesült Államok nagykövetei sikons tanácskozást kezd. E tanácskozások célja elősegíteni a két fél polgári személyeinek hazatelepítését, és megkönnyíteni a további tanácskozásokat bizonyos más, a két fél közötti függőben lévő kérdések megoldása érdekében.

Miként azt a két fél által elfogadott sajtóközlemény lezsegezte, a soron következő nagykövetei sikon megtartandó kínai-amerikai tanácskozásoknak meg kellene könnyíteniük a további tanácskozásokat.

A kínai kormány és a kínai nép, mint ahogyan azt a múltban is tette, továbbra is járhatóan az általános és tartós békére törekszik. De ha valaki erőfeszítéseinket a gyengesség jelének tekintené, vagy azt képelné, hogy a nyomásnak, vagy fenyegetéseknek hatása lesz ránk, nemcsak a világ népeinek elítélésével találja szembe magát, hanem hamarosan azt is tapasztalja majd, hogy számításai teljesen hibásak.

Csökkennek az árak a debreceni piacon

A Rákóczi és a Nyugati utcai piacokon nap, mint nap csökkennek az árak. Csak egy-két izelítő példát az új burgonya 2 forint helyett 1,60 forintra, fejeskáposzta 1 forintra 80 fillerre, kelkáposzta 1 forint, paradicsom kilója 7-ről 5 forintra csökkent. A töltési való egészségügy paprikában sincs hiány, ára 10 forintra 7-re csökkent. A kovászos uborkának valót 1 forintért vehetik a háziasszonyok. A főzivaló zöld tengeri is megjelent a piacokon, 60 fillér.

A gyümölcsféléseknek is van árcsökkenés. A meggy 5-6 forint, az étkezési alma 3,50, a kajszin barackot 4 forintért árúsítják. Ujdonság a piacokon a sárgadinnye, kilója 4 forint.

Holnap mutatják be „A mi kis Csárdáskirálynőnk”-et

Mint már hírt adtunk róla, holnap este fél 9 órakor újabb kultúrrendezvény színhely lesz a Leány parkban elterülő Szabadtéri Színpad. A Budapesti Varieté vendégjátéka keretében, az Országos Cirkusz Vállalat rendezésében kerül bemutatásra ezen az estén „A mi kis Csárdáskirálynőnk” című operettparódia.

„Gomba” csemege pavilon nyílt Hajdúszoboszlón

Szombaton délután 5 órakor ünnepélyes keretben került átadásra a forgalomnak Hajdúszoboszlón az Országos Üdülőellátó Vállalat „Gomba” csemegepavilonját. A csemegepavilon Seres Ilona, az Országos Üdülőellátó Vállalat áruforgalmi osztályának vezetője adta át Tokaji László elvtársnak, a megyei tanács kereskedelmi osztálya vezetőjének.

A korszerű, reprezentatív pavilon 170 ezer forint beruházzal létesítették a szoboszlói lakosok, valamint a többszáz üdülő jobb ellátása érdekében.

Nagy feladat megvalósításának fontos tényező, anyagtakarékos csepp, minden den milliméter minél kevesebbet kárba — kerü vagy selejtbe kárb csökken gyártási költség kosság rendel árak mennyiség

Különösen fontos rütlekintő, gon ság a külföldi anyagoknál. Al összegetek ford anyagok besze értékes termék cserébe. Lényeg teni lehet ezekt ha az import ar gozó üzemek m kánói ugyanoly g külföldi ar mint nap több, s egű terméket a tarakoskodás fontos módja, h termék gyártá anyag helyett

Mindkét feladat a fizikai, műszai nyos dolgozó k működése alapj meg. Az import használata mér kéntes fontos érdek. Allamun ritott valutát é keket a népgaz fejlesztésére, a vitására, a dolg színvonalának e dithatja. Ezért f és államunk na e kérdésre és ál ként állítja a d

A napokban hogy a Kefeyár torgyárban mit t os feladat végre kében?

A Kefeyár 75 500 forint import k takarított az első f

A világszerte gyar kefének s sabb anyagát — szört — külföld Kefeyár. A fa államból, Román goszláviából érke ba, a ször má a Szovjetuniób Angliából, Dániá diából.

Hogyan e ezekkel az any kérdéztük Fénys: ne elvtársnót, a tónójét.

Néztek elő használatát — k kozatát Fényszár — Régebben a les után azonnal kefék méreteire, csak azután szá jöttünk, hogy e Ugyanis a kis d gort fa száradás nyira megereped sokszor a leszá ség felét sem tu nálni. Új módszer be: a felszeletet kefe méretének hosszúságúra s kint a szabad le juk. Így lényeg kent a repedés be kerülő fa me szont javult a m a levegőn kemé rad a fa, tartós belőle készített. múlt negyedébe import fát taka meg.

A továbbiakban Fényszárosi elvtá kefék minőségén érdekében új gépet helyeztek üzembe. A gép ha műveletet egyesít se lényegesen jav minőségét, ocsóló termelést. Népnak kétszeres has a minőség javul fokozza a magy senyekességét a tokon, másrészt mennyiségű impo készült áruért na get kapunk a k noktól.

A külföldi gazdaságos felt

A Minisztertanács rendeletet hozott a termelőszövetkezeti csoportok állami támogatásban való részesítéséről

A Minisztertanács rendelete a termelőszövetkezeti csoportokat az állam — a mezőgazdasági termelőszövetkezetek elsőbbségének szem előtt tartásával — támogatásban részesíti.

Az állami támogatás, illetve kedvezmény csak abban az esetben illeti meg a termelőszövetkezeti csoportokat, ha az alapszabályuk megfelelően gazdálkodnak.

A rendelet kimondja, hogy a termelőszövetkezeti csoportok tagjai a közgyűlés határozata alapján, beadási kötelezettségüket mind természetben, mind élő állatban és állati termékekben, a termelőszövetkezeti csoportot megillető kedvezmények mértékének fenntartása mellett — közösen teljesíthetik. Ennek megfelelően a tagokra eső beadási kötelezettséget a termelőszövetkezeti csoportra együttesen kell kivetni. A teljesítésről — a tagok egyéni felelőssége mellett — a termelőszövetkezeti csoport közösen gondoskodik.

A termelőszövetkezeti csoport tagjai a közgyűlés határozata alapján, adófizetési kötelezettségüket is együttesen teljesíthetik. Megilletik a termelőszövetkezeti csoportokat mindazok az adófizetési és beadási kedvezmények, amelyeket az I. típusú termelőszövetkezeti csoportok jelenleg élveznek, feltéve, hogy legalább a szántást közösen — a géppalombas igénybe vételével — végzik és beadási kötelezettségüknek közösen tesznek eleget.

A jogszabályokban biztosított adózási, beadási és géppalombas díjkedvezményeken kívül minden állami szerv köteles a termelőszövetkezeti csoportokat — a mezőgazdasági termelőszövetkezeteket követően — előnyben részesíteni, nemesített vetőmagvak, szőlő- és gyümölcsfa-ültvények, növényvédőszeresek, kisgépek és egyéb termelési eszközök, a termeléshez szükséges anyagok beszerzése, valamint termelvények értékesítése, különösen termelési, tenyészítési és hízalási szerződések kötése terén.

A termelőszövetkezeti csoportok, ha azt a gazdasági tevékenységét, amelynek előmozdítására hitel igényelnek, közös gazdálkodás keretében folytatják, ugyanolyan hitel-előnyben részesülnek, mint jelenleg az I. típusú termelőszövetkezeti csoportok. Közös állattenyésztés létesítése céljából tenyészállatok beszerzésére ugyanolyan feltételek mellett kaphatnak hitelt, mint a mezőgazdasági termelőszövetkezetek.

Közös állattenyésztést folytató termelőszövetkezeti csoportnak bármely közös gazdasági tevékenységét szolgáló beruházásait (építkezést, talajjavítást, közös szőlő- és gyümölcsültetvést, a közös állattenyésztés kiterjesztését stb.), ugyanolyan állami támogatásban kell részesíteni, mint a mezőgazdasági termelőszövetkezeteket.

Kimondja a rendelet, hogy a termelőszövetkezeti csoport gazdálkodásának állandó fejlesztése érdekében átlagosan

kétezer kat. hold területre, de legfeljebb három termelőszövetkezeti csoporthoz egy géppalombas mezőgazdasági állami támogatást kell beosztani.

Ha a termelőszövetkezeti csoport a gazdálkodás során az alapszabály rendelkezéseit megszegi, az állami támoga-

A Minisztertanács jóváhagyta és megerősítette a termelőszövetkezeti csoport új mintaalapszabályát

A Minisztertanács a Termelőszövetkezeti Tanács és a földművelésügyi miniszter előterjesztésére jóváhagyta és megerősítette a termelőszövetkezeti csoport új mintaalapszabályát. A Minisztertanács tudomásul vette, hogy az I. és II. típusú termelőszövetkezeti csoportok a jövőben az új mintaalapszabály szerint folytatják működésüket.

A Minisztertanács által elfogadott új mintaalapszabály, amelynek szövegét a Magyar Közlöny 1955. július 28-i száma közölte; a Termelőszövetkezeti Tanács és a földművelésügyi

minisztérium kiadásában rövidesen külön brosszúraban megjelenik. MTT.

Az amerikai szenátus határozata a fegyverkezésre fordított összegek korlátozásáról

Washington (MTI) Az amerikai szenátus elfogadott egy határozatot, amely kifejezi azt az óhajt, hogy valamennyi hatalom csökkentse a fegyverkezésre fordított összegeket. A határozat arra kéri Eisenhower elnököt, hogy e javaslatot ter-

jesse a többi hatalom kormányára. A határozati javaslat határozatja, hogy a fegyverzet korlátozására vonatkozó egyezményt meg kell előznie a felülvizsgálat és az ellenőrzés módjára vonatkozó megegyezésnek.

KOCZOGH ÁKOS: ÚJ VÁROS A RÉGI ROMJAIN RÉSZLETEK EGY LENGYELORSZÁGI ÚTRAJZBÓL

Hányszor elmondták már, s én mégis újból ismétlem: Varsó kilencven százaléka romokban hevert és többen akartak valahol másfelé új fővárost építeni, mint éppen a régi romjain. És akkor egy asszony beköltözött az óváros, a Stare Miasto egyik romos pincéjébe, és ha volt két morzsa ebedre, egyiket kilökte az útra, a romváros galambjainak. A galambok odaszoktak és odaszoktak a városba az emberek is. Hegyek nőttek romokból, s a Mazovi sík-eken épült és egyetlen emelkedésű (Skarpa) városban ma föl-lejár az autó. De az új város felépült a régi romjain.

Közakarattal. Erre csak a huszadik század történelme adott példát, Varsó, Szatlingrad. És még ma is annyi a rom, hogy az ember megszoromodnék, ha mellette nem látná a még több újat, és valamennyi lerombolt város a lengyel név akaratából épül újra. És ez nem szöveg. Milyen szerencse, hogy az ifjabb Canaletto mester a XVIII. században elvándorolt Itáliából, és Varsóban telepedett meg. Metszettel, festményei részleteiben is hűsen s művészién megörítették a város eredeti képét. Mernőkök szája másolták Canaletto, forgatták fakult fényképeket, tervekkel, hogy rekonstruálják a régi várost, ha már az újat első sletségben nem olyanra tervezték, hogy a jövő Canaletto érdemese lássa ecsetje. Azért annyit mégis váltottattak, hogy az utcákat szélesebbre húzták, hadd járja az új élet levegője. És ezeket a tervekét százzsáma kirnyomatatták, kifüggesztették — mondhatta el róluik bárki a véleményét. És ha akadt érdemes vélemény, akkor újra tervezték, amíg el nem találták egészen. És Varsó népe, a megmaradt negyvenezerhez visszaköltözött, és napról napra, házról házra ellenőrizte, hogy úgy épül-e a város, ahogyan jóváhagyta. Valóságos tömegek álltak körül a terveket, s már fundamentumánál az új épületeket, s végig kísérték izgatott figyelemmel, míg ki ne emelkedtek a semmiből. A város külső övében modern házak állnak, az óvárosban a régiek, egyik reneszánsz egyszerűségében, a másik barokk ékességében. Varsóban közmegvetés illeti az izléstelen házat, ha mostanában emelték. A mi építészaink gyakran hivatkoznak anyagtakarékoskodásra. Egy egész város ragyogó stílusos épületeivel együtt bizonyítja, hogy ez kibúvó.

Több mint egy hetet töltöttünk Varsóban, de építőmunkáink harmincat se láttam

ezalatt. Kevés az építő, pedig megfizetik. És mégis sorra nőnek a házak. Ami a régiesket illeti: frontjukon stílusos régesien, belül minden mai kényelemmel. Úgy azért, hogy a lépcsőházak, kapualjak se legyenek stílustalanok. A lakber bennük semmivel sem több és attól sem kell aggódni, hogy a hajdani lakókat hivatal előzi meg, bárki viszont érthet volt lakása helyére. Még a régi palatérre is csak egyetlen múzeum költözött, a Történelmi Múzeum. Ott a helye. Beszélgettünk olyanokkal, akik éppen ilyen történelmi szépségű háza b jöttek vissza. — Négy szobánk volt és keveset — mondották — s most kettő van, és boldogok vagyunk vele. És ezt nem az útinapló számára fogalmazták így, tollbamondásnak.

Ne felejtjük el: csak Auschwitzban négy millió ember pusztult el az „Arbeid machi frei” jelű kapu mögött, ne felejtjük el, hogy huszonegy óra alatt ugyanannyi ezer embert etettek el, hogy csak egyetlen kályhában hetvenezret, hogy még a tragédiák auszvitzitzi múzeumában is százegegyezer kivégzett nő hátezer kilónyi haja maradt, hogy minden időkre figyelmeztesse az emberiséget. Huszonegy német gyermeke, aggyatánja s a nagyobb része: lengyel. És még mennyi pusztult oda fronton, pincékben bombazápor alatt. Ez a nép megtanulta a szenvedést, ez a nép tudja, hogy mit jelent az, ha magának épít.

És úgy épít, hogy az fél évezred múlva is megálljon. Az utolsó eszpresszó, vagy ahogy ők nevezik a kávézó: a bár is iparművészeti remek. A gdanski városháza torony-

órájának mutatójára csaknem három kiló aranyat hordtak fel, pedig ez alig semmi a nagy egészben. Tengernyi ötlelet, változat és tiszteletre méltó műgond, alaposág mindentel felé. Ahol valaha céhtábla állt, ott áll most is, kovácsoltan, eredetiben. Ha valaki mondjuk, szerény, csendes helyen kíván üldögelni, bemegy a régi palatér reneszánsz emlektü kavéházába s meg a kiszolgáló asszonyokat is tizenhatodik századi ruhákban látja. És nem kell szorongania, nem kell a szomszédja elé tennie kiüritett poharát, mint más vidékek közismert butikjaiban. Ha szőnyeg van a terem közepén, tere is maradt, hogy gyönyörködhess benne, ha dekoráció van a falon, hát olyan, hogy a történelemben se keltsen botránkozást. Sokszor visszatérő dekorációk: régi címerek. A lengyelek megörítették hajdani címereiket. Varsó, Krakko pajzsán még a koronát is, s meg a lengyel sást is sok egyéb közt. S a múlt még a dekorációnak is kifoghatatlan kincset ad. Kilinck, asztali lámpa, csillár, freskó, miscoda tere az iparművészetnek, s a művészek részt is vesznek a munkában. Amikor Gdansk patricius házaira került a sor, a híres Sopot-i művésziskola professzorai, művészet mentek át a szomszédos Gdanskba, ők ültek be a műterembe, hogy a freskókat, szekkokat újra tervezzék, ők álltak ki az állványokra s dolgoztak hosszú hónapokig. És Gdansk patricius negyede úgy áll, mint valaha. Ha épen maradt két reneszánsz kapu-ozlop, hozzáépül a ház, még akkor is, ha a patricius góg egykor ezt íratta fölé: Istennek kényelmesebb, ha iryig-lyék, mintha panaszokdnak reá. Két-három év és Gdansk megkapja a régi patinát. A lengyel dolgozó nép is így gondolja: inkább iryiglyék, mint panaszokdnak.

(Folytatjuk)

Két üzem harca az import anyagok felhasználásának csökkentéséért

Nagy feladataink sikeres megvalósításának egyik igen fontos tényezője a szigorú anyagtakarékosság. Minden csepp, minden gramm, minden milliméter anyag érték, s minél kevesebb vessz belőle kárba — kerül hulladékba, vagy selejtbe —, annál inkább csökken a termékek gyártási költsége, bővül a lakosság rendelkezésére álló áruk mennyisége.

Különösen fontos ez a körülmény a külföldi behozott anyagoknál. Államunk nagy öszegeket fordít az import anyagok beszerzésére, vagy értékes termékeket ad értük cserébe. Lényegesen csökkenteni lehet ezeket a kiadásokat, ha az import anyagokkal dolgozó üzemek munkásai, munkásnői ugyanolyan mennyiségű külföldi anyagból mint nap mint nap, kiválóbb minőségű terméket készítenek. A takarékoskodás másik igen fontos módja, hogy mind több termék gyártására külföldi anyag helyett hazai nyersanyagot használjunk fel. Mindkét feladat végrehajtása a fizikai, műszaki és tudományos dolgozók szoros együttműködése alapján valósítható meg. Az import anyagok felhasználása mértékének csökkentése fontos népgazdasági érdek. Államunk a megtakarított valutát és cseretermékeket a népgazdaság további fejlesztésére, az áruellátás javítására, a dolgozó nép élet-színvonalának emelésére fordíthatja. Ezért fordít pártunk és államunk nagy figyelmet a kérdésre és állandó feladatként állítja a dolgozók elé.

A napokban megneztük, hogy a Kefeyárbán és a Bütorgyárban mit tesznek e fontos feladat végrehajtása érdekében?

A Kefeyárbán 75 500 forint értékű import kelesztő takarították meg az első félévben

A világszerte ismert magyar keféknek két legfontosabb anyagát — a fát és a szőrt — külföldről kapja a Kefeyár. A fa két szomszéd államból, Romániából és Jugoszláviából érkezik a gyárba, a szőrt már messzebből: a Szovjetunióból, Kínából, Angliából, Dániából, Hollandiából.

Hogyan gazdálkodnak ezekkel az anyagokkal? — kérdeztük Fényzsárosi Károly elvtársnót, a gyár igazgatóját.

Nézzük előbb a fa felhasználását — kezdte nyilatkozatát Fényzsárosi elvtársnó. — Régebben a fát felszelelték után azonnal a gyártandó kefék méreteire szabtuk le, és csak azután szarítottuk. Rájöttünk, hogy ez helytelen. Ugyanis a kis darabokra vágott fa száradás közben annyira megerepedezett, hogy sokszor a leszabott mennyiség felét sem tudtuk felhasználni. Új módszert vezettünk be: a felszeletelt fát öt-hat centiméteres méretű csapágyra szabdaljuk, és kint a szabad levegőn szárítjuk. Így lényegesen lecsökkent a repedés miatt selejtbe kerülő fa mennyisége. Vizsgáltam a minőséget, mert a levegőn keményebbre szárad a fa, tartósabb, szebb a belőle készített áru. Az elmúlt negyedévben 350 mázsa import fát takarítottunk így meg.

A továbbiakban elmondotta Fényzsárosi elvtársnó, hogy a kefék minőségének javítása érdekében új szalagszövő gépet helyeztek el hét elején üzembe. A gép három munkaműveletet egyesít, üzemeltetése lényegesen javítja a kefék minőségét, olcsóbbá teszi a termelést. Népgazdaságunknak kétszeres haszon ez, mert a minőség javulása egyrészt fokozza a magyar áru versenyképességét a külföldi piacokon, másrészt ugyanolyan mennyiségű import anyagból készült áruért nagyobb összeget kapunk a külföldi állampolgároktól.

A külföldi kelesztőanyag felhasználásával

kapcsolatban azt szeretném megemlíteni — mondotta Fényzsárosi elvtársnó —, hogy a hulladékból a gyár egyik brigádja szurkos és bogdányi meszelőket készít. Az elmúlt félévben 75 500 forint értékű hulladék szőrt dolgoztunk így fel. Ezt az eredményt is meg akarjuk javítani. A hulladék csökkentése érdekében néhány kefefajtánkat szabványosítani akarjuk, egy-két milliméterrel rövidebb szőrtel kívánjuk készíteni. Így a szabásnál kevesebb lesz a véghulladék. Viszont ez nem, hogy rontja, de javítja a minőséget, mert a rövidebb szőrtel kefe élettartama ugyanakkora, mint az egy-két milliméterrel hosszabbé, és a rövidebb szőrtel kefe keményebb, nincs nagy hajlása a szőrnék.

Es ha már itt tartunk a jövőre vonatkozó terveknél, hádd áruljuk el, amit a Kefeyárbán hallottunk: az illetékes műszaki tudományos egyesület egyik budapesti brigádja a gyár vezetőinek kezdeményezésére kísérleteket folytat műanyagok felhasználására. A kefék fa részeit akarják műanyaggal helyettesíteni. Az eddigi kísérletek azt bizonyítják: sikeresen megoldható ez. Már csak az okoz problémát, hogy a műanyagok fúrás közben könnyen megrepednek. A brigád tagjai most fúrásra alkalmas szilárdanyag műanyag előállításával kísérleteznek. A műanyagból készített kefék gyártásának megindítása nagy jelentőségű: óriási mennyiségű import faanyag költségeit tudjuk megtakarítani vele. Ugyanakkor a magyar kefeipar külföldi versenyképességének szempontjából is fontos a kezdeményezés mielőbbi kivitelezése, mert a világpiacon mind jobban elárasztyják a műanyagból készült — a természetes anyagokból gyártott termékekénél lényegesen olcsóbb — árukat.

Bütorgyár: Indiai nád helyett perlon, vagy poliamid fonatú székék

A felszabadulás előtt szinte minden anyagot külföldről kaptak a Bütorgyár. Ma már az import anyagok listája leszűkült. A legfontosabbat — a fát — például már teljes mé-

terben belföldről kapja a gyár. Mindössze háromféle import anyagot használ a Bütorgyár: csiszolóport, sellakot és indiai székfőnő nádat.

A statisztikai adatok szerint az első félévben 134, a második félévben 161 kilogramm csiszolóport takarítottak meg a dolgozók. Hogyan érték ezt el? A sikert biztosítja elsősorban a dolgozók öntudata: a csiszoló üzem munkásai olyan légkört alakítottak ki maguk között, amelyben szívesen a pazarlás. Figyelmeztetik egymást a takarékoságra, átadják takarékosági módszereiket. Hasznos újítást vezettek be: a csiszolószalagrol lezáratták a felhasznált csiszolóport és újra felhasználják. Így a csiszolóport kétszer, háromszor felhasználható. A takarékoságot segíti az is, hogy szigorú anyagnormákat állapítottak meg és **Balla Lajos** művezető állandóan ellenőrzi azok betartását.

Nem mondhatjuk el ugyanazt a fényező üzemről. Amíg az első negyedévben 14 kilogramm sellakot takarítottak meg, a második negyedévben túllépték a tervezett anyagnormát. Mi ennek az oka? A fényező üzemében mindig szép eredmények születtek a takarékoság terén. Szigorú anyagnormákat állapítottak meg, amiket nemcsak a végzendő munkához, hanem a munkás képzettségéhez is mérték. A kezdő, kevés gyakorlattal rendelkező dolgozó egy ideig több sellakot kapott, mint a gyakorlott szakmunkás. A dolgozók megtanították egymást, hogy mikor mennyit öntsenek a fényező labdára. Szokássá vált, hogy nem csavarták a labdát, hanem a földre a felesleges poltúrát, ha sokat öntöttek a labdára, letörölték az üveg oldalára csurgó anyagot. Eltérítették azt, aki a könnyebbesség kedvéért nem szesztes fűrészporrall, hanem poltúrral mosza a kezét. Kiveszték volna ezek a jó módszerek a fényező üzemről? Nem. A régebben ott dolgozók ismerik ezt mind jól. Csak az új dolgozók többsége nem. Az utóbbi hónapokban igen sok új

dolgozó került ebbe az üzemrészbe, nem ismerik még eléggé a takarékos fényezés csínját-bínját. Ezzel érvelnek a gyárban. Nem a hiba magyarázatára van szükség! **A régebbi, jó gyakorlattal rendelkező fényezők foglalkozzanak többet az új dolgozókkal, türelmes, baráti segítséggel oktassák őket.** Ne elégedjenek meg azzal, hogy egyszerű-kétszer elmagyarázzák a takarékos fényezés módszereit. Ellenőrzik a fiatal dolgozók munkáját és segítsenek rajtuk. A párt- és a szakszervezet, a gazdasági vezetés vizsgálja meg alaposan a pazarlás okát és sürgősen segítse hozzá az üzemrészt, hogy visszanyerje a takarékos területén is jó hírnevét.

A Bütorgyárban is sokakat foglalkoztat a műanyagok felhasználásának módja. Szakáll József elvtárs, a gyár műszaki osztályának vezetője Cseh-szlovákiában járt tanulmányi úton. Ott látta, hogy a cseh elvtársak indiai nád helyett perlonszálakkal fonják be a székék üléseit, támláit. Hazatérve javasolta, hogy hazánkban is alkalmazzák ezt a módszert, mert sokkal olcsóbb a perlonnal készített fonott szék, mint az indiai nád-fonattal. Budapestre már folynak az irányú kísérletek. Azonban Szakáll elvtárs és Kállai György, az üzem főkönyvelője addig sem marad tétlen. Ők is kísérleteznek. Az az ötletük támadt, hogy a debreceni találmány poliamidot (A poliamid nylonszerű öntöhető anyag.) próbálják felhasználni fonott székék készítéséhez. Az eddig csak labdák készítésére felhasznált rugalmas poliamidból készített ülést és támla mintapéldánya rövidesen elkészül.

Mindössze két üzemről szóltunk fel egy-két példát. Azonban ebből a néhány példából is látszik, hogy fizikai, műszaki és tudományos dolgozók ma már egyre bátrabban, egyre öntevékenyebben kutaják a takarékoság új és új módjait nagy terveknek, keres megvalósítása érdekében. **NYALKA T.**

Mesterek és tanítványok

Minden szakma külön tudomány a maga nemében. Az öreg, sokat tapasztalt szakmunkások, a szakma mesterei büszkék is erre. Ott érzik ez a büszkeség magabiztos mozgulataikban. Tudásuk ott tükröződik a nehéz feladatokat is legyűrő találékonyságukban, a végzett munka minőségében, mennyiségében. A kezdő azonban még bizonytalanul igazodik el az alapfogalmak, a honyolott műveletek, a különböző munkamódszerek, fogások érdekében. Ha nem talál jó tanító mestert, aki nap mint nap segíti, ajánlja, türelmesen utbaigazítja a szakma tudományának elsajátításában — a kezdő soká, nagyon soká csak csetlik-botlik, munkája nem hozza meg a kívánt eredményt.

Rohamléptekkel fejlődő életünk az új szakmunkások ezreit követeli. Vajon az öregek, a szakma mesterei, hogyan segítik a fiatalokat, az új szakmunkás jelölteket, hogy mielőbb teljes értékű, sokoldalúan képzett építői lehessenek új életünknek? Vajon hogy állunk ezzel a kérdéssel a Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalattal?

Akik példát mutatnak

A Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat szakmunkás gárdája is nap mint nap bővül. Mind több fiatal tanuló, átképző dolgozik az öreg szakmunkások mellett. S itt tegyük mindjárt hozzá, hogy egy részük már sikeresen. Azok a kezdők árnek el egyre jobb eredményeket, akik jó mesterek mellé kerültek. Olyan mesterek mellé, mint a Kossuth-díjas **Laboncz Mihály**, vagy **Kiss István**, **Litz János**, **Bodó Gyula**, **Szilágyi Lajos**, akik nem rejtik véka alá tudásukat, türelmesen oktadják a szakma sokrétű tudományára a kezdőket. **Kiss István**ek például a gyorsfalazási módszert terjesztik mind szélesebb körben. **Litz János** két brigádot szervezett: az egyikben fiatal gyakorló közműveket, a másikban átképzősöket oktató. A Benedek téri építkezésen **Bodó Gyula** egy oktató brigádot szervezett. **Molnár Antal**, **Molnár József**, **Zsilák András**, **Nagy Ferenc** és a 19 éves **Kerekgyártó István** — az oktató brigád tagjai, valamennyien a szakma kiváló dolgozói — még azt is

vállalták, hogy kerestük átmenetileg csökkenjen, de a fiatalokat megtanítják a szakmára. S a jó mesterek keze alól egymásután kerülnek ki a jó szakmai képzettségű új szakmunkások: **Nagy Ilona**, **Varga László**, **Vadóc István** és sokan mások.

Miért fél a fiataloktól Nagy József és a Borsi-brigád?

Sajnos azonban nem minden régi szakmunkás ilyen jó mester. Akadnak jócsán olyanok is, akik — bár kiváló ismerői a szakmának — nem tanítják a fiatalokat, nem akarják bevenni a gyakorló éveseket, az átképzősöket és főképpen a nőket a brigádjukba, sőt még egymástól is féltik tudásukat. Ilyen ember többek között **Nagy József** kőműves. „Legszívesebben egyedül dolgozik. Veszélyes ember” — így jellemzik őt. Pedig Nagy elvtárs kommunista, neki kellene példát mutatnia a jó munkatársi viszony, az elvtársi segítségnyújtás, a fiatalok tanítása terén. A Hajnal utcai építkezésen dolgozó **Borsi-brigád**ba egyszerűen nem akarták befogadni **Varga László** és **Vadóc István** átképzősöket, akiket a Litz-brigád adott át nekik. Mikor pedig hosszú huzavona után mégis befogadták őket a brigádba — csupa olyan munkát osztottak ki rájuk, amin nem fejleszthették a tudásukat.

Mindössze két példát soroltunk itt fel, de hasonlóan hatalmas vállalatnál. — **Igen kevés az olyan brigád, ahol szívesen fogadják a fiatalokat** — mondották az üzemi bizottságnál. — **Idegenkednek, húzódnak a fiatalok tanításától az öreg szakmunkások.**

Miért? Elfelejtették volna, hogy ők sem a kisujjukból szopták a tudásukat? Ők is valakitől tanulták a szakma sokrétű fogásait. Nem, ezt nem felejtették el. Az a baj, hogy a népvelők nem juttatják ezt nap mint nap eszükbe a tudásukra oly féltékeny öreg szakmunkásoknak. A pártszervezetnek kell itt segítséget adni: indítsa harcba a népvelőket, a pártcsoport-bizalmiakat az új szakmunkások nevelése érdekében. A kommunistáknak pedig a **Kiss Istvánokhoz**, **Laboncz Mihályokhoz**, **Litz Jánosokhoz**, **Bodó Gyulákhoz** hasonlóan mutassanak példát a fiatalok felnevelésében.

Persze nemcsak az öregeken múlik

Azonban nem írhatunk mindent az öreg szakmunkások számlájára. A fiatalok egy része is hibás azért, hogy még mindig nem alakult ki minden munkahelyen, minden brigádban a kölcsönös jó viszony az idősebbek és a fiatalok között. Sok olyan fiatal van, aki nem veszi komolyan a munkát. Felülte, hanyag a munkában, tiszteletlen az öregekkel szemben, lebecsüli azok tudását, és félvállról veszi a mesterek tanácsait, sőt sok esetben egyenesen visszautasítja azok oktató, nevelő törekvéseit. Nagy feladat vár tőlen a vállalat DISZ szervezésére. Ismét csak a nevelőmunka az, amit mind fontosabb feladatot kell megemlítenünk.

Alaposan és körültekintően kell ezt a problémát megvizsgálni megynék legnagyobb építőipari vállalatánál. A párt-, a szakszervezet, a DISZ és a gazdasági vezetés, a párttag és pártönkívül kiváló szakmunkások összefogása szükséges ahhoz, hogy helyes mederbe terelődjék az új szakmunkások képzésének, továbbképzésének ügye. Nőnek az építőipar feladatai. Az öreg szakmunkások tudása mellett mind nagyobb szükség van az új szakmunkások szállítására, ezreinek nap mint nap javuló kezemunkájára.

AZ ELSŐTŐL A MILLIOMODIKIG

1952. november 7-én a magyar gördülőcsapágygyártás hat úttörője **Morva József**, **Pallér Antal**, **Melles György**, **Nagy György**, **Molnár Pál**, és **Krémer Miklós** elkészítették a Debreceni Gördülőcsapágygyár első kúppörgős csapágyát. A nagy gondal és szeretettel készített első kísérleti csapágyat elküldték népünk szeretett vezetőjének, **Rákosi elvtársnak**. Az ajándék hírnöke volt az azóta legyártott, s már külföldre is eljuttó csapágyak ezreinek.

Az egymilliomodik csapágy nemcsak újabb millió hírnöke, hanem a magyar gördülőcsapágygyártás sikerének ékes bizonyítéka. "Zért jelent nekünk ünnepet a megszületése.

Hogyan is készült el az egymilliomodik csapágy?

Az első mintapéldányok, az első kúppörgős csapágyak után elhagyták a gyárat a golyós- és kétsorú hengergörgős csapágyak első sorozatai. Elkészültek a nagyobb méretű csapágyak is. Mind jobbaká váltak, s országunkban hamarosan kedveltek lettek, nélkülözhetetlen alkatrészeivé váltak a legkülönbözőbb gépeknek.

A hírnév kovácsolása nem ment könnyen, hiszen az embereknek, mérnököknek és munkásoknak egyaránt úgy kellett tanulni a csapágygyártást, mint gyerekeknek a betűvetést. Nem volt tapasztalat, amit felhasználhattak volna. A kiváló szovjet gépek és műszaki könyvek voltak az egyetlen segítők.

A gyártáshoz az egyik fel-

tétel — jól felszerelt üzem, automata gépek, műszerek tömege — meg volt. Két év alatt a másik feltétel is kiformálódott: az ember, amely nagy hozzáértéssel és szeretettel kezelte a gépeket és műszereket, akaratával, eszével és szívvel a szürke acélrudakból csillogó csapágyat formált.

Hosszadalmas lenne leírni azt a sokszáz műveletet, amit egy csapágy előállításán végeznek. Az egymilliomodik darab születésének lényeges mozzanatait öröklítettük meg azért. Legyen maradóan a történet és azok neve, akik részesei voltak az „egymilliomodik” elkészítésének.

A kovácműhelyben

Szükszai András és **Varga István** brigádjának tagjai nem gondoltak arra kovácsolás közben, hogy a naponta legyártott sokszáz darab csapágygyűrű közül melyik volt az a „nevezetes”. Pedig ha tudták volna, talán nem is adják át a másik műhelynek, a forgácsoló I-nék, ahol **Kontor Imre** és **Lengyel Lajos** fiatalok dolgoznak a gyűrűn.

Az edző üzemben **Bihari József** és csoportja edzette szilárdabba az esztergált darabokat. A munkanapló tapintása szerint még június 8-án.

Innen nagyon nehéz követni a csapágy útját. A kőszűrős üzemben azért csak kiderült, hogy az egymilliomodik csapágyat **Majoros Imre** sikkoszűrős, **Bíró László** áteresztő brigádja, **Hódos Sándor** fúrákoszűrős, **Nagy**

Mária és **Nyékli Imre** golyópályakoszűrős alakította, majd **Komáromi Zsigmond** brigádja, tükörfényesre „polírozta”.

A MEO-ba kerültek ezután a milliomodik csapágy alkatrészei. Itt **Parkas Mária**, **Tóth Sándorné**, **Nagy Katalin**, **Ferenczi Istvánné** ellenőrzése után, **Vársányi Józsefné** végellenőr állapította meg, hogy minden művelet pontosan és jól végeztek el a munkások, s döntött a csapágy további sorsa felől: végösszeszerelésre mehet!

A gyűrűk a féllékszárú raktárba kerültek. Közben a sajtólobban **Deim Erzsébet** és **Váncsa Zoltán** elkészítették a kosarakat. Most már csak a végösszeszerelés, a befejező művelet következett.

A szerelde már várta a milliomodik csapágy alkatrészeit. A raktárból telefonon átszólt a diszpécser **Krémer Miklós** üzemvezető elvtársnak, hogy a raktárból kivételezett csapágyak között ott van az egymilliomodik.

A szerelde dolgozóit tehát műszakkezdéstől számolták az elkészülő csapágyat. **Krémer** elvtárs is ott járkált folyton a munkások között. S mikor **Tóth Tiborné** szerelő elkészült a milliomodik szereléssel, megindult a forgácska kezében a pörgő gyűrűket. Érthető a meghatottsága, hiszen az első csapágy születésénél is jelen volt. Igaz, ez a csapágy is olyan volt alakra, csillogásra, mint a legelső, mégcsak a tapintása is oly hűs, kellemes volt a tenyernek, mikor kéz-

bevette. De aztán a fogástól, a forró kéztől melegezni kezdett, erősebben ragyogott fel a fénye is...

Es ebben a pillanatban **Krémer** elvtárs gyorsan elhárította magát, átvitte a köszőrős műhelybe a csapágyat. A köszőrősökkel megfényesebbre, csillogóbbra polírozta. Mindent, ott is, ahol máskor nem szokták. Aztán visszahozta magával a szereldébe, ott becsomagolták, selyemszalaggal átkötötték. Másnap reggel pedig átadták **Várhegyi János** elvtársnak, a gyár igazgatójának.

Bizony, ha visszaemlékeznek az első csapágy születésére, az első csapágy készítői, az új eszükbe, hogy akkor, 1952. novemberében nem mertek arra gondolni, hogy két és fél évvel a termelőmunka megindulása után az egymilliomodik csapágy elkészültét ünnepelhetik a gyár kollektívájával. Nem is gondolhattak oly merészségre, mert akkor még nem tudták milyen rohamosan fejlődik majd az üzem technikája, műszaki kultúrája és kollektívája.

Most az egymilliomodik csapágy megszületése után, a Gördülőcsapágygyár nagy-szerű, de küzdelmes múltja után, nagyobb az önbizalom a gyár valamennyi dolgozójában. Egyesek már azt is kiszámították hozzávetőlegesen, mikor készül el a két-milliomodik csapágy. Így mondják: nem kell még másfél évet sem várni az újabb ünneplésre...!

Pongor Jolán

A spekuláció lazítja A MUNKÁS-PARASZT SZÖVETSÉGET

A mezőgazdasági ártermelés növelése a legfontosabb feladatunk annak érdekében, hogy az életszínvonal fokozottabb emelkedését elérjük. A Központi Vezetőség júniusi határozata megjelölte az utat a szocializmus építésében és ezen az úton kijelölt feladatok sorában kötelezően írta elő számunkra a mezőgazdasági termelés nagyobbrányú fejlesztését.

Ismereteselek azok az intézkedések, melyeket már megtettünk, hogy elősegítsük a mezőgazdasági termelés fellendítését. A mezőgazdasági termelés fejlesztéséről hozott határozat nagy feladatot ró az egész dolgozó népre, de nagy a feladata elsősorban a határozat közvetlen végrehajtójának, a dolgozó parasztságnak. Az eredmények elérése megköveteli, hogy a mezőgazdaság dolgozóit anyagilag érdekeltté tegyük abban, hogy a terméshozamokat emelje, a minőséget javítsa. A termelés fejlesztéséről hozott párt- és kormányhatározat ezt írja: „A mezőgazdasági termelés általános fellendítése és az egyes ágazatok közötti helyes arányok kialakítása érdekében tovább kell fokozni a termelési ösztönözti tagok és az egyéni dolgozó paraszti érdekeltségét, a mezőgazdasági termelés növelésében.”

Ez a legjobb módja annak, hogy a termelők termelésüket fokozzák. Az a termelő, akár termelési ösztönözti tag, akár egyéni dolgozó paraszt, aki látja, hogy termelvényeit jó áron tudja értékesíteni, az államot termelési munkájában támogatja, igyekszik, hogy minél jobban emelje földjének termelékenységét és fejlessze állatállományát.

Az anyagi érdekelttség fontos abból a szempontból is, hogy sikeresebben tudjuk kialakítani a helyes arányokat. Így van ez a kenyérgabona termelésénél, a burgonyánál, de az állattenyésztés vonalán is. A mezőgazdaság dolgozóit előt nemcsak az a fontos feladat áll, hogy a kenyérgabona terméshozamát a megelőző 6 évi átlaghoz viszonyítva egy, egy és fél mázsával holdanként növeljék, hanem az is, hogy a sertés-, tehén-, juh- és baromfiállományt is fokozzák. Hajdú-Biharban különösen fontos a szarvasmarhaállomány gyorsabb ütemű fejlesztése, hiszen nem is egyhelyben topogásról, hanem szinte visszafeljövésről lehetne már beszámolni ezen a téren.

Agabona állami felvásárlására megállapított mázsánkénti 240 forint és az ehhez járuló jelentős kedvezmények, a mázsánkénti 20 kilogram korrajuttatás stb. a gabonatermesztésben való érdekelttséget szolgálja. Ezek az érdekeltséget határozzák meg az ártermelésre.

Az anyagi érdekelttségen kívül azonban arra is gondnokolni kell, hogy a mezőgazdasági dolgozók termelvényeikért megvásárolhassák mindazt, amire szükségük van. Gondoskodni kell tehát a falu bőséges árúellátásáról. Ez az ipari munkásság feladata. Minél több mezőgazdasági gépet, kisgépet gyártani a falu részére, hogy ezzel is serkentésük a termelőket, hogy az ország ellátásához minél több jó minőségű és olcsóbb élelmiszert adjanak. Növekszik így a mezőgazdasági ártermelés. Az anyagi érdekelttség mellett nagy jelentősége van az erkölcsi ösztönzésnek. Annak a megbecsülésnek, amelybe a társadalom részesíti mindazokat a dolgozókat, akik élen járnak a termelésben, a szocializmus építésében.

A falunak tehát meg kell kapnia azt, amire szüksége van, de a falunak is meg kell adnia mindazt, amire a városnak van szüksége. Ez az árucseres kapcsolat fontos részét adja a munkásosztály és a dolgozó parasztság gazdasági bszefogásának.

Hibás tehát a munkásosztály és a dolgozó parasztság gazdasági kapcsolatát csak a piaci kapcsolatokra leszűkíteni. Szükséges, hogy a piaci kapcsolatok mellett új típusú

termelési kapcsolatok is létrejöjjenek. Ezekre a kapcsolatokra a termelők szövetkezeti úton még nagyobb lehetőség nyílik, ezek a kapcsolatok abban mutatkoznak meg, hogy a munkásosztály hatalmas segítségét ad a dolgozó parasztságnak termelésének növelésére.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni az árucapcsolatok kérdéséről szólva, hogy a munkás-paraszt szövetséget nem szolgálja akármilyen árucapcsolat, hanem csak az olyan, amelyik elősegíti a termelés növekedését és a kapitalista tendenciák érvényesülésének gátat vet. Tehát olyan árucapcsolatra van szükség, amely nem gátolja, hanem elősegíti a mezőgazdaság szocialista átszervezését, a falu átnevelését. Figyelembe kell itt venni, hogy az árak csökkentésére irányuló politikát, mely a párt politikája és az egyre javuló életszínvonal politikája, nem szolgálhatja a mezőgazdasági árak emelése, mert ezzel fékezze az erőteremtést a mezőgazdaság szocialista átszervezésének útjában.

A munkás-paraszt szövetségnek, népi demokráciának alapjának nem szolgálhat az erősítését azok, akik eltűrték falvainkban, hogy lazaan kezeljük a begyűjtés ügyét és az állami fejelem tekintetében megalkuvóká lettek. Ez a lazulás eredményezte, hogy például Hajdú-Biharban sem tudtuk teljesíteni a begyűjtési tervet. Különösen a sertésbegyűjtés terén igen nagy a hátralékok száma.

A dolgozó parasztság túlnyomó része, a munkásosztály joggal követeli meg, hogy az állam mindenképp szemben szerezzen érvényt a törvénynek és ne jussanak anyagi előnyökhöz azok, akik az állam iránti kötelezettségek elhanyagolásával, a törvény ki-

játszásával jogtalanul jutnak előnyös helyzetbe, a becsületlenül dolgozókkal, termelőikkel szemben.

Az állami szervek munkájában tapasztalható lazítás nehezíti a városok ellátását, mivel a begyűjtés nem biztosítja a szükséges készleteket. Fontos ennél a kérdésnél látni azt is, hogy ha nincsenek az állam raktárában elegendő készlet, nem tud a kellő eredménnyel, hatással lenni a szabadpiaci árak alakulására. A spekuláció révén, a törvény kijátszásának útján főként a városok szert tevő kuliakok példáját követve egyes dolgozó paraszok, üzerek így hajlítják fel az árakat és a dolgozók rovására spekulációból származó jövedelemre tesznek szert. A lazítás állami fejelem terén így ad lehetőséget a kapitalista tendenciák megerősödésére és ad utat, hogy aláássák a munkás-paraszt szövetséget.

A szocializmus éppen abban lel történelmi létjogosultságát a megdöntött kapitalizmussal szemben, hogy eltávolítja a termelő erőket a földtől az akadémikákat és a szocialista termelő viszonyok létrehozásával biztosítja a termelő erőket korlátlan arányú fejlődésének lehetőségét. A szocialista termelési viszonyok alapján a termelő erőket túlszárnyalják a kapitalista országok termelő erőinek fejlődését. A gazdasági versenyben győz a szocializmus felett. De ez csak akkor lehetséges, ha a mezőgazdaságban is fokozatosan meghonosul és uralkodóvá lesz a közös nagyüzemi termelés.

Ez az az út, amelyen haladva megszűnik a spekuláció és a munkás-paraszt szövetség magasabb szinten, még eredményesebben szolgálja minden dolgozó ügyét, a szocialista társadalom jólétét.

AZ ÚJSZENTMARGITAI PAP

Könyvét maga előtt tartva, közel szeméhez, mintha olvasna valamit, úgy vonul el, s vissza az utcán végig-hosszvíz, csak úgy libeg utána az utca-pora. S ha valaki jó megfigyelő, megállapíthatja, nem o.v.a.s. Nem érdekli a könyv tartalma csak jön meg, tekintet jobbra-balra, jár a szeme, mint az asztalfiók, mintha azt figyelné időnként ki mit csinál... mintha szemlét tartana a falu felett...

Igy jön-megy, jár-kél, szinte mindig szólanul az újszentmargitai szentatyá, Demeter István. Most már szemlélteti az új varázslat községet, ahol néhány év óta sok új ház, piroserepes hajlék épült, utcasorok alakultak ki a sárvízkök, a szarmartóvisek tanyakert helyén. Ebben a faluban az igazi lelkiismeret dühöngött a múltban. Intéző és pap, tanyagazda és kulcsár, segédített és kasznár, meg az egyéb hajlécsorok harapdálásától és korbaúsításától nyenyedt itt, vagy éppen csak, hogy élt generáció generáció után.

Még a földosztás és a házhelyosztás idejéről maradtak gazdátlan parcellák, házhelyek, amit állami tartófért kezelt a hatóság a földjövővények, az új honosok számára. A télen költözött a faluba Csonotos Károly borbély, s kérte a tanácsot, jutlasson neki egy házhelyet, ahol lerakhatja hajléka alapjait és fészket építhet magának... A tanács döntött és Csonotos Jánosnak április 22-én 6144/U/1/2/1955. számú határozata alapján házhelyet juttatott. Az új házhelytulajdonos 512 forintot — megváltási írájében — nyomban befizetett az állam javára. A határozatról néhány szert és személt, közte Demeter István plébánost is értesítették, mivel eddig ő használta a szobanforgó telket, el-lenszolgáltatás nélkül (!) a tanács tudtával és elnézésével. De mintha mi sem történt volna, Demeter István a határozatot nem vette tudomásul. Csonotos János sem akart hepciás-

kodni Demeterrel, pedig a kezében volt a tulajdon igazoló határozat. Azt mondta Demeternek, hogy a lucerna első kaszálása legyen az övé, de a másodikra ő tart számot, mert a házhely az övé.

Csonotos János lekaszálta a sarjú lucernát és Demeter István egy részét még a rendből áthányta a saját udvarába, a másik részét pedig eladta a forgókomédiásnak, Csonotosnak csak meredt a szeme és bizony szövé tette a dolgot. Demeternek újra megmutatta a határozatot — aminek másolatát ő is megkapta, — de az kinevette Csonost.

— En nem veszem tudomásul sem a falusi, sem a járási tanács döntését, én csak az egyház törvényeit hajtom végre.

— Hm, hát így is lehet? — gondolta magában Csonotos. Demeter István ugyan még tíz százfűrdő hitoktató lelkész korában úgy tanította a gyermekekkel: „Add meg a császárnak, ami a császáré, az istennek ami az istené!” Lehet, hogyha császárság, vagy királyság volna, így cselekedne ma is. De most?

Demeter István többször kifejezésre juttatta, hogy őt nem érdekli, hogy ki milyen határozatot hoz, hogy az állam hatalom képviselői hogyan döntenek. Ezt azzal is kívánta igazolni, hogy a Csonotos által lezart kaput önhatalmúlag kinyitotta és továbbra is átjár a telken. És érdekes, milyen türelmesek ezek az emberek. Még ekkor sem jelentették fel a törvény megszegésért. Vajon mit szólna hozzá Demeter, ha a plébánia több mint háromholdas udvaron az jönne-menne keresztül kasul, aki éppen akar. Persze azt nem lehet megtenni, de áraprérés idején nem átalott két nőszemély kíséretében, sőt hajnalon az állami gazdaság árpaelőldjén bolyongani, ahonnan úgy kellett elkergetni. Bizonyára nem csupán szemlét tartani mentek... De vajon csak ebben a néhány dologban nem akar meg-

szabadulni a földi gyarlóságától Demeter István?... Szó sincs erről... Minden alkalmat megragad, hogy pénzt szerezzen, még a templomot is a földi javak harácsolására használja fel. Bárki megpézheti, plakát van a templomban, amely hirdeti, hogy kik járnak élen az egyházzal fizetésben és kik a romlottlelkű kárhóztaraválók, akik nem sietnek az egyházzal fizetni. Ezeket a szöszékről is kiprédikálja. Aki nem fizet rendszeresen egyházi adót, attól dupla stólat követel, az egész község felháborodására.

Ilyenekről beszélnek Újszentmargitán, mint ahogy így igaz is. Demeter István azt hiszi, hogy ökörlötte a világ megállt, hogy őtöle kell függni mindennek, ami körülte van. Látja a falu, tudja róla mindenki, hogy a vallásból ületet csinál, mint ahogy a nagyszögi hívek már meg sem hallgatják. De közvetve — közvetítőkön keresztül mégis csak eljut mindezt a fenyegetőzés, megfélemlítő szava. Mindig kitalál valami olyat, amely megzavarja egyes emberek nyugalmát, amely bizonytalanságot szül bennük. Egyik ilyen fogadott prókátor **Abonyi Nagy István**, még a káptalan uralma idejéből ittmaradt „kisisten”, volt tanyagazda, aki 13 hold földet és egy házat kapott a népi demokráciától, s „hálaból” (!) semmiféle állami kötelezettséggel nem tördök. Tizenkétezer forint adóval tartozik, 329 kiló sertés, 90 kiló marhahús a hátraléka, s az elmúlt évről 12 mázsa 65 kiló búzakilogrammal tartozik. Hasonló jó egyházi **Kiss Balázs**, aki 8 hold földet, szép új házat kapott az államtól, s neki van Újszentmargitán a legnagyobb gyümölcsöse, de tartozik 11 ezer forinttal, egy mázsa marhahússal, 20 kiló baromfival, és tovább, több mint 700 búzakilogrammal. Erről persze egy szó sincs a templomi „versenyfalán”. Nem ártana megtálatni a módját, a helyi és járási tanácsnál, hogy a sok figyelmeztetés után komolyabb intézkedéseket tennének az állam érdekeit semmibevevőkkel szemben.

Az eltűnt Tanácsaink vezetőinknek éberem örök a begyűjtés let ne tünj tartásból. Ne az, hogy b területének szét is anélkül az állam get ne telje. Ez hozzá fejelemhez vez, hiszen becsületességüket az paraszto kétféle meg egyesektől adás maradt, mások a törvény ez történt. Begyűjtés a nagyobb de keléző do birtoka nag gasabb bea megterhelvé adási kötele joval magas gozó parasz egykezeknek kötelezettsé módon ki ravasz, fone hoz folyama hogy minél jen nekik szétíratják letok, anad aprózzak a szetosztott adási kötele jen, és ilye anyagi előt Mindenki e a földnek, alapnak a gyűjtendő kentésere eredményez kerül bead raktárba.

Az eltűnt Tanácsaink vezetőinknek éberem örök a begyűjtés let ne tünj tartásból. Ne az, hogy b területének szét is anélkül az állam get ne telje. Ez hozzá fejelemhez vez, hiszen becsületességüket az paraszto kétféle meg egyesektől adás maradt, mások a törvény ez történt. Begyűjtés a nagyobb de keléző do birtoka nag gasabb bea megterhelvé adási kötele joval magas gozó parasz egykezeknek kötelezettsé módon ki ravasz, fone hoz folyama hogy minél jen nekik szétíratják letok, anad aprózzak a szetosztott adási kötele jen, és ilye anyagi előt Mindenki e a földnek, alapnak a gyűjtendő kentésere eredményez kerül bead raktárba.

A FÖLD KELETKEZÉSE

Az ósköd sűrűsödésével kiterjedt gáztömegből álló Nap alakult ki. Ez a leghűlés és összehúzódás következtében gáztömbbé sűrűsödött. Az egyenlítője mentén aztán kisebb-nagyobb gyűrűk keletkeztek, ezekből pedig szétesésként után létrejöttek a bolygók. Létük kezdetén ezek is gázművek voltak, csak később hűltek le és lettek szilárdakká. De közben a forgás következtében róluk is leváltak gyűrűk és ezekből lettek a holdak. Tehát eszerint a Föld is a nap egyik vagy másik gyűrűjéből alakult ki. Ez elmélet szerint a naprendszer létrejöttében naprendszeren kívüli erők nem működtek közre.

Amikor Laplace híres elméletéről „A világrendszer magyarázata” címen könyvet írt, bemutatta Bonaparte Napoleonnak, aki el is olvasta a könyvet, majd a híres csillagászt kihallgatáson is fogadta.

— Laplace polgártárs — mondotta Napoleon — Newton ismételen beszél munkájában istenről, de az ön könyvében egyetlen egyszer sem találkoztam isten nevével.

— Első konzul polgártárs — felelt a nagy tudós nyugodtan — nem volt szükségem erre a feltevésre...

Több mint százötven éven át ez az elmélet nagyon népszerű volt, de utóbb sok foglyatosságára derült fény. Azóta igen sok elméletet állítottak fel a föld keletkezéséről. Mivel már a Kant-Laplace elmélet sem vett tudomást egy külső erőről, vagy ahogy Laplace kifejezte magát, az istenről, a társadalom reakciós tudósai igyekeztek magis megmenteni valahogy a Föld létrejöttének biblikus elméletét és ezzel együtt az istenség fogalmát is. Alig pár évvel ezelőtt James Jeans angol fizikus és csillagász igyekezett leplezett módon a tudomány minden eredményének felhasználásával a régi, külső

teremtő erőre támaszkodó elméletet visszaállítani. Eszerint egy hatalmas égitest közelített meg a napot és a bontotta meg hatalmas vonzásával a nap egyensúlyát és tömegét, ez szakította le a napról a bolygókat. Ez elmélet szerint kivételes esetben jöhetnek létre az állócsillagok bolygói, tehát az élet is csak a földön és esetleg a Marson, Vénuszon jöhetett létre... Látjuk tehát, hogy Jean a modern imperializmus csillagásza merész fordulatot viszszakanyarodik a régi, együgyű elméletéhez...

A Föld a naprendszerrel együtt keletkezett

Számos elméletet állítottak fel még a Föld keletkezéséről, ezek sokban különböznek egymástól, de egyben tökéletesen egyetértenek. Ma már nincs olyan tudós, akinek szüksége volna arra a feltevésre, amelyre már Laplace-nak nem volt szüksége, arra ugyanis, hogy a Földet egy felsőbbrendű hatalom és egy anyagi világ felett álló lény teremtette. Ma már a legreakciósabb tudósok sem mernek erre hivatkozni, mert annyira ellentétben van ez a feltevés a tudomány tapasztalataival.

Abban is egyetért minden tudós, hogy a Föld a naprendszerrel együtt keletkezett, legfeljebb csak azon folyik a vita, hogy ósködből-e, vagy meteorhalmazból, hiszen erre nézve csak tudományos tételeken alapuló elméleteket állíthatunk fel. Az már azonban bebizonyított tény, hogy a Föld önálló létét mintegy háromezer millió évvel ezelőtt kezdte meg. Először gázmű tömeg volt, amely az eltelt idő alatt a világűr roppant hidegében lassankint lehűlt. Előbb izón folyékony gömbbé alakult, majd ezen szilárd kéreg képződött. Persze a legnehezebb anyagok közben leülepedtek a mélybe, a Föld

központja felé s a gyorsabban, könnyebben leülepedő kevésbé nehéz anyagokból képződött: a föld kérge, amit mi is többé-kevésbé jól ismerünk. A Föld kérge könnyű fémek vegyületeiből áll, ellenben a Föld mélyében, központja körül a legnehezebb fémek tömegei vannak lesüllyedve mint amilyen az arany, a nikkel, az ólom és mások.

A fokozatosan leülepedő Földön, a lassan szilárduló kéreg felett idővel felhők képződtek és bevonták az egész eget olyan sűrű felhőtömeggel, amelyen a nap nem tudott áttörni. Idővel aztán annyira lehűlt a Föld, hogy a záporok vize már nem párolgott el, hanem kitűltötte a mélyedéseket — így keletkeztek az ősi tengerek. Persze e tengereknek vize igen sokáig meleg maradt... Közben persze, mivel még nem volt elég szilárd, a kérgen szörnyű, szintelen elpkézelhetetlen vulkán kitörések rázták meg a fiatal Föld felületét. Hosszú évmilliókon át folyt a harc a tűz és a víz között, de közben a földkéreg lassan tovább szilárdult...

Nagyon sokáig tartott a Földnek ez a kezdetleges állapot. A szárazföld akkor merrev és kihűlt, elpkézelhetlenül vad lánavező volt, amelyben hatalmas hegyesgek emelkedtek a kőzetek minden színében. Lila, szürke, vörös és kék hegyek meredeken emelkedtek ki a barnás-lávamezők közül és ezeket szinte szünet nélkül hatalmas záporok öntözték a szakadatlanul képződő felhőtömegek-ből, amelyek a tenger gömbölgéséből keletkeztek...

Sok százmillió év telt így el, jóval több mint ezermillió év, míg a Föld felszínén meg nem jelent az élet első parányi megnyilvánulása, hogy aztán egy pár száz millió év alatt birtokba vegye a Föld egész felületét és átalakítsa azt úgy, ahogy most magunk előtt látjuk. Mikor történt ez, mikor keletkezett az élet a Földön? Jóval több mint ezer-

Azt mondja egy régi szó-lásmondás, hogy fűbe-fába van orvosság. Az is szájról-szájra maradt, hogy Debrecenben mindenki doktor. Szentmargitán igaz, hogy nem mondják ezt, csak azt tudják, hogy Demeter István nemcsak pap, hanem gyógyító is. Nem egy-szer lehet látni, dedve-dudvát szedni kint a mezőn, amiket kifőz, s aztán felajánlja a betegeknek gyógykezelés céljából. Tehát kuruzsól is, bizonyára nem is ingyen teszi ezt, hiszen már bebizonyosodott, hogy ő ahhoz tartja magát, hogy a krisztus kortársját sem szírték ingyen.

Igaz még orvos nem lakik ebben a faluban. Körzeti orvos jár ide. De nem ártana, ha Demeternek tudomására hoznák az illetékesek, hogy a kuruzslás tiltott foglalkozás ingyen, pénzért is. Az ilyen orvosokból nem is kér a tudomány. Ennek különösen élő tanúja Dobos János, akinek a múltkorában kifaccolt a térde. Ő is meglátogatta Demeter. De bizony azóta sem gyógyult meg a lába, mint ahogy a dedve-dudvával nem lehet ficamot helyretenni, úgy ráolvással nem lehet fekélyt gyógyítani. Azt mondja egy régi példabeszéd: Nem zörög a nyárfalevél, ha a szél nem fújja...

Sok kérdés tevődik fel nap mint nap, hogy mit csinál és mit csinálhat még az a halkszavú pap, hogy mit tesz még és a nép állama meddig tűri még? Meg kell nyugtatni Csonotos Jánost, hogy a házhely az övé, a tudatlan embereket ar-oról, hogy Demeter nem orvos, hanem kuruzsól, s az egyház világi „vezéreit”. **Abonyi István**, **Kiss Balázs** és a többiek, hogy a becsületes állam-polgárok nyakán és közösségben élni, úgy élni és jogokat követelni, mint ők teszik — nem lehet. Demeter Istvánnak pedig tudára kell adni, hogy az ő gálatá nem állhat szembe a nép államának érdekével, s még az ő ekézésija sem lehet állam az államban. F. S.

A törvényeknek Bihartordán is érvényt kell szerezni!

A törvény mindenre kötelező érvényű. Az állami felelősség megköveteli, hogy a törvényt betartsuk és be is tartassuk. A felelősség az állam iránti kötelezettség teljesítése, elengedhetetlen alapfeltétele annak, hogy dolgozó népként életszínvonalunk emelkedjen. Kinek érdeke, hogy a dolgozó nép életszínvonalunk ne emelkedjen? Kinek érdeke, hogy becsapják a dolgozó népet államát? Ez az ellenség érdeke. Az ellenség malmára vajtják tehát mindazok a hazt, akik elkövetik a törvénysértést, vagy eltűrik, hogy megsértésük a közönség érdekét és nem élnék a törvényadta megkorlátozás eszközével.

A hónap első napjaiban Bihartordán jártunk. Tapasztalatainkról beszámoltunk a lap hasábjain és többek között a következőket írtuk, a tapasztalatok alapján: „Szabadon engedik garázdálkodni az osztályellenességet s nem verik vissza, szinte tétlenkedve türik ténykedéseiket.”

Ennek a megállapításnak az alapját legfőképp az adta meg, hogy a legfontosabb állami kötelezettségek egyikének, a beadás teljesítésének terén, súlyos visszaélések történtek Bihartordán.

Ahhoz, hogy dolgozó népként ellátása életmódszerekkel minél bőségesebb legyen, szükséges, hogy a begyűjtés körül rend legyen, s mindenki a földterülete után teljesítse a beadást, mert csak így kerül bővebben a közfogyasztás asztalára hús, zsír, tej, liszt stb.

Az eltűnt földterület

Tanácsainknak, pártszervezeteinknek feladata, hogy éberen őrködjének azon, hogy a begyűjtés alapja a földterület ne tünjön el a nyilvánlartásból. Nem engedhető meg az, hogy bárki is az ország területének egy kicsinyke részét is anélkül használja, hogy az állam iránti kötelezettségét ne teljesítse.

Ez hozzátartozik az állami felelősséghez, a törvényességhez, hiszen mit szólnának a becsületesen dolgozó és kötelezettségüket jól teljesítő dolgozó parasztnak, ha az állam kétféle mértékkel mérné, egyesektől megkövetelné a beadás maradéktalan teljesítését, másoknak pedig elnézné a törvény kijátszását. Mégis ez történt Bihartordán.

Begyűjtési rendszerünkben a nagyobb földterülettel rendelkező dolgozó parasztság, birtoka nagysága szerint magasabb beadási kulcsal van megterhelve. A kulcság beadási kötelezettsége azonban jóval magasabb, mint a dolgozó parasztságé. A kulcságok igyekeznek nem teljesíteni kötelezettségeiket. Mindenféle módon ki akarják bújni és a ravasz, fondorlatos eljárásokhoz folyamodnak csak azért, hogy minél kevesebbet kelljen nekik beadni. Jótalanul szétíratják földjeiket. **Albérletek, ajándékozások útján felaprózzák a birtokukat, hogy a szétosztott földek után a beadási kötelezettség csökkenjen, és ilyen módon jótalanul anyagi előnyökhöz jussanak.** Mindenki előtt világos, hogy a földnek, mint begyűjtési alapnak a szétaprózása a begyűjtendő mennyiség csökkenésére vezet, ez pedig azt eredményezi, hogy kevesebb kerül beadásra a központi tártárhoz.

Bihartordán nem önkéntes éberen sem a tanács, sem a pártszervezet, de nem ellenőrzött jól sem a járási tanács, sem a járási pártszervezet. Ennek egyenes következménye, hogy a jótalan szétíratások száma elsokasodott a faluban. **Papp Elek** 40 holdas kulcság az unokájának, vejének, rokonságának, **Szűcs Imre** veje járó előnyök könnyítődor borbélymesternek adta ki a földjét és már előre holdan-szövetkezetbe összesen 119-ent bűzát vasalt ki bérítőitől. **Gáli Sándor** tavaly kölcsönt vett a Tolbuchin tagnagsága 21 fővel szaporodott.

Ma ismét tsz fejlesztési nappot tartanak Kabán. Közel 200 népanevelő járja a falut, a bekopogtatnak az egyéni gaz-

beadást. Így úsztatta el a földterületének jelentős részét **Papp Elek**, a ránézve megállapított magasabb beadási kötelezettség elől.

Szerződéses termelés — termelés nélkül

A ravaszság tovább sokasodott ennél a kulcság családjában. **Papp Elek** szerződéses termelést vállalt, de vállalta rokonsága is. A papírt szépen aláírták, de tenneli már észlik ágában sem volt. Csomós ebir termelésre kötött szerződést. A rendelkezés értelmében jelentős terület mentesül a beadás alól, mert a csomós ebir magva igen keresett portéká, és aki termeli, komoly beadási engedményben részesül.

Papp Elek földjén a csomós ebirt annyira ellepte a dudva, hogy a sorját is alig lehet látni. A szerződéses növény egy tagba van vetve. A föld végén szép szürkelovasz székkel állt **Ispán Albert**, **Papp Elek** veje, aki mikor kérdezték, egykedvűen mondta:

— **Mi csak azért szerződünk, hogy a beadástól mentesüljünk.**

Cinikus beismerése ez tehát annak, hogy nem azért kötöttek az állammal szerződést, hogy az annyira keresett csomós ebir magvát megtermeljék, hanem azért, hogy a begyűjtési törvényt kijátszassák.

Megkérdeztük, kinek, hol van a szerződéses növény termesztésére kijelölt területe.

— **Hát olyan nincs —** volt a válasz — egyben van az egész, kinek egy hold, kinek két hold, nincs ez elválasztva. Ime a törvény tökéletes kijátszása. A tanács még sem tett semmit hosszú időn át, hogy **Papp Elek**nek a földje kötelező összeírását elrendelje, hogy törvény szerint teljesítse ezután adóját, beadását.

Ez csak egy példa arra, hogyan játszották ki a Papp Elekékhöz hasonlóak a törvényt Bihartordán, és hogyan túrték ezt az ellenséges ténykedést tanács- és pártszervek egyaránt.

A szerződöt vállalatoknak is alaposabban kellett volna

Tavaly óta fejlődött Kabán. Egy éve még nem volt üzlet az állomás környékén, ma bőséges áruválogatással rendelkező földművelésügyi bolt kiemeli meg a lakókat attól, hogy a falu közepébe kelljen menniük bevásárolni. A házak javarészt napraforgókörből voltak a kerítések, ma leggyakrabban a drótkerítés védő ölelése futja körbe a csinos kis portákat. Az udvarokon is több a virág, mint az előző években és a rádió hangja sem újdonság már a környéken.

119 új belépő a kabai tsz-ekbe

De nemcsak a külsőségek változtak meg Kabán. A szemek teteszetős formái alakuláson túl a község életében végbenem belső, tartalmi változás sokkal inkább bizonyítja, hogy jó helyen keresik a kabaik a felemelkedés, a hatalmas lehetőségekkel biztató fejlődés felé vaktárhoz. Az utóbbi hetekben egyre csak a termelőszövetkezetek fejlesztéséről beszélnek a községben, tanácskozássok, viták hevében érik a hangulat, forrósul az igaz ügy iránti lelkesedés. És nem eredménytelenül. A dolgozó paraszatok közül egyre többen és többen értik meg a közös termelés, a nagyüzemi gazdálkodás felsőbbrendűségét, a veje járó előnyök könnyítődor borbélymesternek adta ki a földjét és már előre holdan-szövetkezetbe összesen 119-ent bűzát vasalt ki bérítőitől. **Gáli Sándor** tavaly kölcsönt vett a Tolbuchin tagnagsága 21 fővel szaporodott.

Ma ismét tsz fejlesztési nappot tartanak Kabán. Közel 200 népanevelő járja a falut, a bekopogtatnak az egyéni gaz-

szténnézi, hogy betartják-e a szerződés pontjait, megvan-e a feltételei annak, hogy valóban átadják azt a mennyiséget a termésből, amit a szerződés előír. Minden olyan esetben, ahol a szerződés elhanyagolása állapítható meg, ahol nem a termelésre, hanem a törvény kijátszására készültek fel, meg kell vonni, kivétel nélkül mindenkitől, a beadási kedvezményeket.

Az ilyen irányú intézkedések megtétele, ha késve is, de megtörtént. **Szűcs Pál**, a bihartordai termelési felelős bizony nem dicsékedhet azaz, hogy jól képviselte az állam érdekeit.

Varga Árpád és az ő 25 bérítője

Nemcsak **Papp Elek** igyekezett fölbirtoka szétaprózásával kijátszani a törvényt. **Varga Árpád** 52 holdas kulcsának 25 bérítője van. Lehetne még tovább sorolni a listát. A lényege az: **mintegy 5 vagon búzával kevesebb kerül a kiemutatás szerint beadásra, mert a tanács túrta a jótalan szétíratást, az albérleteket, a beadási kötelezettség alól való kibúvást.**

Az osztályellenesség tevékenysége, a törvénysértések elűzése folytatn aztán a dolgozó parasztság soraiból is számosan követték a rossz példát. Igyekeztek a föld szétaprózásával csökkenteni a beadási kötelezettséget. A községben megtartott kétnapos vizsgálat eredményeképpen eddig 96 olyan termelőt mutattak ki, akiknél három, vagy több beadási könyv is van. **Kovács Lajos** például műveli a saját földjét, anyja, anyósa és felesége földjét, közös a háztartás, de mégis külön-külön beadási könyve van mindegyiküknek.

A tanács a rendeletben elő-

Augusztus 1-től megkezdí működését a polgári járási ügyészség

Hajdú-Bihar megye új ügyészséget kapott. A Minisztertanács rendelete értelmében augusztus elséjétől megkezdí működését a polgári járás te-

rt, kötelező összeírását az ilyen földeknek elmulasztotta. A legutóbbi időkben sikerült csak elérni, amióta új tanácselnöke van a községnek, **Pákozdi elvtárs** személynében, hogy több mint 11 esetben már alkalmazták a földterület összevonását a beadás szempontjából.

Nagy a felelőssége a bihartordai eset miatt a járási tanácsnak is, hiszen felhívták a figyelmüket, hogy egyesek kivonják magukat a törvény teljesítése alól, míg mások becsülettel eleget tesznek annak.

Cseh Sándor, a járási pártbizottság instruktora szótette ezt többször, de heteken át eredménytelenül. A járási tanács panaszügyi előadója a fiókjában hónapok óta hevernek hasonló feljegyzések, de intézkedés, eredményes intézkedés nem történt.

Művelés nélkül maradt földek

Bihartordán is megkapták azt a törvényerejű rendelkezést, amely kimondja, hogy minden talpalatnyi földet meg kell művelni, és ha valahol elhagyott terület lenne, annak bérbeadásáról a tanács kötelező gondoskodni, vagy ha bérbe nem adja, saját maga köteles azt hasznosítani, bevetni, termését betakarítani.

Ennek a törvénynek sem tettek eleget **Bihartordán**. Csúpán egy dűlőben három nagyobb parcellát is találni, amely ez évben még nem termelt semmit, fel sem szántották. Mindez súlyos hiba. Az állami feyelem megsértése ez, súlyos lazaság a törvény betartása és betartatásával kapcsolatban.

A törvény Bihartordán is törvény, és ennek az elvnek maradéktalanul érvényt kell szerezni.

A sertésbegyűjtés akadályai Hajdú-Biharban

Hajdú-Bihar megye hosszú idő óta a kullogók között szerepel az országos begyűjtési versenyben. Ennek oka az, hogy a megye nem teljesíti begyűjtési tervét, különösen a kövér sertésből nem. A sertésbegyűjtési terv teljesítésének elhanyagoltsága nem abból adódik, hogy nincs a megyében elegendő hizonyag vagy takarmány a hizalásra. Mind a kettő megvan hozzá, hiszen a megyébe **Borsod, Heves és Nógrád megyei** parasztnak is szépszámmal jönnek el hizonyanyagot, süldőket vásárolni. A hiba ott van, hogy a dolgozó parasztság egy része nem teljesíti az állam iránti kötelezettségét. A megye begyűjtési apparátusa sem követeli meg tőlük a beadás teljesítését, nem tartja be az állami feyelemet. A munkásosztály teljesíti szövetségi kötelezettségét. Naponta, hétről hétre, hónapról hónapra teljesíti a termelési tervet és ellátja a falut minden szükséges ipárral. A falu azonban ezt nem viszonyozza kielégítően.

A megyében több mint tízezer a sertés hátralekösook száma. Ezeknek nagy része 1953-ról és 1954-ről adósa az államnak. Több mint ötezer azoknak a parasztnak a száma, akik többszöri felszólítás ellenére sem gondoskodtak egyáltalán hízó beállításáról.

Ezért van az, hogy manapság csak egynegyede gyűl be a tervszerintnek. Ez a magyarázata annak, hogy a megye felévi begyűjtési tervét 88,7 százalékra teljesítette. A tervszerinti 20 554 mázsa helyett csak 18 102 mázst adtak be a termelők, 2452 mázával maradtak adósook az első fél évről.

Akadnak szépszámmal olyan termelők, mint **Dávid Gábor** ártándi 18 holdas parasztnak, aki 318 kiló kövérsertéssel adósa az államnak. Sertésbeadásának határideje már régen lejárt. Amikor a sertésbeadási hátralek miatt a csepőnél lefogalták **Dávid Gábornak** a gabonáját hátralek rendezésére, szaladt a megyei begyűjtési hivatalhoz, hogy tölte el akarják venni a kenyernek valót, sőt még a miniszteriummal is fenyegetőzött. Az ilyen dolgozó parasztnak, aki csak a jogáról akar tud-

ni, de a köteleességéről nem, szegényt hoz a becsületes, köteleességüket tudó, a beadást rendes időben teljesítő parasztnak.

Tűrhetetlen az is, hogy olyan jómódú dolgozó parasztnak, mint **Béres Sándor** Elep 107 szám alatti lakos 10 holdas, márciusra beütemezett sertését még most sem adta be, de a hizóba állításról sem gondoskodik, 663 kiló sertéssel tartozik a beadásba. **Kovács Sándor** vöcsödi 8 holdas parasztnak is többszöri felszólítás ellenére sem gondoskodik a 78 kiló sertésbeadási kötelezettségének rendezéséről.

Mindez azért történhetett meg, mert sem a községi tanácsok, sem a begyűjtési hivatal dolgozói nem tartják be a törvényes rendelkezéseket, nem büntetik érdem szerint a beadást nem teljesítőket, túrik, hogy a hátralekösook száma napról napra emelkedjen. Mégcsak az osztályellenességek, a kulcságok sem ütnek a körmére, állam iránti kötelezettségének nem teljesítéséért. Nem hajtják végre a Begyűjtési Miniszteriumnak azt az áprilisban megjelent utasítását, hogy minden olyan termelőt, aki a sertésbeadás határideje előtt legalább két hónappal 60—70 kiló súlyú sertést nem állít hizóba, hogy biztosítsa vele beadási kötelezettségének határidőre való teljesítését, felelősségre kell vonni, meg kell büntetni. Azt a termelőt pedig, aki a megye állapotát határidő után legkevesebb 5 nap múlva nem teljesíti beadási kötelezettségét, terményét, vagy más ingóságát kell igénybe venni és értékesíteni a hátralek rendezésére.

Tegyük végre félre a begyűjtés dolgozó a közömbösséget, a nemfőrdőmséget, ne hűzódózzanak a feladat végrehajtásától. Teremtessenek rendet saját községükben, szigorúan járjanak el a hátralekösookkal szemben. Hajtsák végre a Begyűjtési Miniszterium rendelkezéseit. Fikaranyt engedékenység nélkül követeljük meg az állami feyelem betartását, mert ezt követelik tőlük azok a dolgozó parasztnak is, akik idejében eleget tettek az állam iránti kötelezettségnek.

Kabán a fejlődés útján

újabb pár lovat szerezni, úgy indultunk neki a gazdálkodásnak. Múltak az évek és a Dózsa TSZ egyre erősödött. 1948-ban 29 tag 280 holdat művelt, 1950-ben már 60-an dolgoztak 400 hold földön, 1953-ban a 240 tagra több mint másfél ezer hold földterület jutott, jelenleg pedig 2200 holdon 336 tag gazdálkodik. És hogy miként gazdálkodik, azt elárulja a terméseredmények növekedése. A tavalyihoz viszonyítva az idei búza holdanként három mázával, az árpa pedig 6 és fél mázával fizet többet. A kukorica is szebben fejlődik, előre láthatólag megadja a holdankénti 30 mázst. Mindezek követekében a múlt évi egy munkáegységre eső 21 forint 30 filléres jövedelem idén az elszámolásnál lényegesen magasabbra emelkedik majd. E fejlődés látán az elmúlt heten 8 új tag lépett a szövetkezetbe.

Nincstelenekből milliomosok

— Bizony mi sem itt állunk néhány évvel ezelőt, ahol ma tartunk — mondotta **Fazekas Imre** elvtárs, a Dózsa párttitkára. — Mikor 1948 októberében **Husi Gézával, Bíró Istvánnal, Szabó Károlyllyal** és a többiekkel összesen 14-en megkezdöttük a szervezkedést, harcolni kellett azért, hogy megalakíthassuk a szövetkezetet. Mindjárt az elején megakadtunk, mert nem akartak földet biztosítani számunkra. **Szabó István** elvtársnak, a megyei pártbizottság akkori titkárnak kellett kijönnie és intézkednie, hogy földet kapjunk. A föld meglett, de gazdasági felszerelésünk nem volt. A következő év januárjában aztán kapunk egy pár lovat, meg egy szekeret, áprilisban sikerült

30 forintra számíthatnak a tagok. Számításuk biztos alapja, hogy a lelkiismeretesen végzett munka eredményeképpen ez évben mindenből átlagon felüli termés várható. Búzából csak előlegebe 4 kilogrammot osztanak munkaegységként.

A boldogulás útja

— Nem igaz ember az, aki panaszodik a szövetkezeti életre — mondotta **Molnár Lajos**, a tsz egyik legjobb fogatos —, mert ha nálunk valaki megfogja a munka boldogabbik végét, akkor megtalálja számítását is, jobban, mint egyéni gazdaságban. A felszabadulás előtt cselédember voltam, utána pedig juttatott földön gazdálkodtam. A szövetkezet tagja 1952 óta vagyok, s jól érzem magam a „közösben”. Azelőtt a kenyérgond úgy kísért állandóan, mint napon az árnyék. Ma meg nemhogy a kenyérgondom, de még húsgondjaim sincsenek, mivel három hizót vágtam a télen.

Molnár elvtárs idős, 58 éves kora ellenére is a tsz egyik legjobban dolgozó tagja. A dicséretre általában azt szokta mondani, hogy ő csak a kötelezettségét teljesíti, a tsz megadja neki a gondtalan élet feltételeit, ő meg ezért becsületes munkát ad cserébe. Így kívánja a rend. Tavaly 19 ezer forint volt a jövedelme, amiben nincsen benne a háztáji gazdaság hozama. Idén több lesz a keresete. Június 30-ig 309 munkaegységet gyűjtött, melyekre csak elegendőképpen 12 mázsa 36 kilogramm búzát kap. De a

nála idősebbek is megtalálják a számításukat a szövetkezetben. **Nagy Ambrus** bácsi jöcskán megette már a kenyere javát, a 85. élet tapossa, június 30-ig mégis 144 munkaegységet szerzett. Jelenleg az aratóegyp utáni kereszttráko brigád vezetője.

Kabán a mai tsz fejlesztési napon sok helyen szóbakerítnek a termelőszövetkezetek eredményei, beszélnek a tagok jövedelméről, a szövetkezeti vagyon gyarapodásáról. Mindezekkel egyidejűleg azonban meg kell emlékezni arról is, hogy az elmúlt néhány év alatt szociális és kulturális létesítmények terén is hatalmas fejlődött a község. 1950-ben kultúrotthon létesült a dolgozók művelődési és szórakozási igényeinek kielégítésére, ugyanakkor alakult a községi könyvtár is, melynek jelenleg három főkönyvtára működik, s kötetek száma meghaladja a 2500-at.

Folytathatjuk a felsorolást a két napközis óvodával, a tavaly megnyílt bölcsődével, a nemrég újjáépített mozival, melyet rövidesen korszerű, kélgepes rendezésre szerelnék át, a most készülő szabadúri szinpadal és más egyebekkel, amelyek mind-mind a fejlődést bizonyítják. És ebben a fejlődésben nincsen megállás, mert Kabán épp úgy, mint bárhol az országban, a dolgozók készítik a jövő terveit. A dolgozók diktálják ma a fejlődést, ugyanazok a munkások, dolgozó parasztnak és értelmiségiek, akik most ott állítanak a kabai egyéni gazdák portáin, s szívvel-lélekkel bizonygatják az oly sokszor hangoztatott igazságot: a boldogulás útja a termelőszövetkezetbe vezet.

VARGA BENEDEK

KULTURÁLIS FEJLŐDÉSÜNK EREDMÉNYE:

a maradandóság városából A HALADÁS VÁROSA LETT

Nem árt, ha az ember olykor olykor évforduló, vagy ünnepi emlékeztető nélkül bepillant az időbe, a történelembe. Az elpergő hétköznapok mélységébe, mely olyan, mint a tenger, s eposzi feladat volna szólni róla és úgy és olyan értékkel, ahogy az már eredményében megörökösödik a jövőnek, az utánunk következőknek. De néha mégis igényünk elrejtjen mindent az irasunk csigahéjába, valahogy úgy és olyanformán, mint ahogy a kagylóban zúg az óceánok csendje, mélysége és mérhetetlensége.

Nincs most szándékunk tíz év munkájáról, eredményéről, veretéről számot adni, de szeretnénk egy-egy villanásban megsejtenni, hogy mi változott és alakult itt életben, lelkében, történelemben. S itt Debrecenben is, mert talán sehol sem kövesedett meg példásabban a maradás, mint éppen a széleslevegű városban. Ma mindez a múlttá s ha néha mégis felemlegetjük, tesszük azért, hogy jövőre építő számítgatásunkba belekalkuláljuk azt a tanulságot is, amit a múlt történelme megörözt és ránhagyott. Valahogy ezzel a tanulsággal vágnak neki Debrecennek és próbáljuk számbavenni nem az egész változást, csak kulturális életünkben néhányat, amelyek nagyon is jellegzetesek és talán nagyon is debreceniek.

A megváltozott egyetem

Kezdeném talán ott, hogy 1949-ben kerültem először Debrecenbe. Egyetemre jelentkeztem. Hogy felvettek kisit amullattal kezdtem élni a csupa falombos és szélesútcajú városban. Az egyetem méretei előtt meg szinte elszéledtem, s az első ismerkedésem meglehetősen tapogatózó és bizonytalan volt az egymásbaiváló folyosók alatt. Termék és termék garnadával, nagyhirű professzorok, akiknek a kezdet-kezdetén még csak suttogva ismertettünk egymással.

Es ma? Ha szimbolumokat akarunk faragni, kisit a mazzam sorsával példázogatni. Mennyi meghökkenés, idegen-ség és bizalmatlanság forrt bennem, mikor először kerültem szíverés-közelségbe az egyetemmel. S ahogy most visszaemlékszem, nemcsak bennem. A velem kezdőknek legalább 70 vagy 80 százalékaiban, hiszen akkor már eldől, hogy az egyetem padjait elsősorban munkás- és parasztfiatalokkal kell megtölteni. Vassból és Somogyból, Biharból és Szatmárból csakúgy jöttünk akkor, mint a debreceni periferiákról, územekből. S ma is csak úgy jönnek, vagy még jobban, hozva magukkal a nép, a még nem is olyan régen elnyomott és kisemmizett osztályok erejét, tehetségét, frissességét.

Négy év után ezt a frissességet és emléket kereselem, amit akkor itt tanultam és itt éreztem. Hány táj nyelvének zamata mondta a nyelvjárások különböző ízében az egy nagy célt és feladatot: meghódítani a tudást, magunkba szívni minden cseppjét, egyszóval honfoglalást csinálni itt is az egyetemen, életben és kultúrában. S csináltuk konokul, kitartóan, ősi alkonyokon, tavaszi délelőttökön, mert emlékeinkben ott szállongott mindig a barázdák pora, vagy ott hangzott a kalapácsok cikkingása.

De ne csak az emlékek bizonyítsanak. Tavaly több mint kétszázszor szerelek tanári diplomát az egyetemen és az idén is kétszázharmincegyen. A diplomakiosztó ünnepségen fejkendős és időbe roskadt paraszttárszónok nézték megfiévesült szemmel, hogy veszik át gyermekeik az életre jogosító diplomát. És nemcsak a tanárok, hanem az orvosok száza is küldi évenként az egyetem, hogy jusson mindegyük gyógyító kéz és tanító szó. Orvosokat, tanárokat, vegyészeket, az értelmiség új és

új hadait, akik csinálják és győzik a forradalmat ebben a nagyhorizontú kis országban is.

Fejlődés és változás ez? Minden bizonytal. Olyan fejlődés és változás, amellyel nagyon is számolnunk kell, mert az új értelmiség, az alkotó értelmiség itt formálódik, itt nevelődik. De lépünk ki ebből az egyetem külsőben és kutasunk tovább a debreceni valóságban.

Könyvek — könyvkiadó Debrecenben

Izléseken kiállított, szépnyomatos könyvben lapozok. Csokonai poétai munkái. Késztült az Alföldi Könyvnyomtatás betűivel. Izélgetem a verseket, a sor végén a rímeket, s egy-egy „violaszagú” szóban, mintha Csokonai kacsagna felém, az ő nagy helyi-keségével, garabonciásságával. De itt-ott árnya is van a zúgna benne Csokonai szív-szorogó nagy keserűsége: az is bolond, aki poéta lesz Magyarországon.

S íme most itt van a kötet a kezembem, s ami neki sohasem sikerült, azt most próbáljuk enyhíteni, törleszteni és éppen Debrecenben. A nemrég megindult Alföldi Könyvkiadó kisit szándéka is volt, hogy kiadási sorozatát Csokonai munkájával kezdje, így emlékezve meg a költőről. Ezres és ezres példányszámokban, mert a jó könyv olyan, hogy akármennyi van belőle, az mindig kevés. Kevés a Csokonai kötetek száma is, s ezért dolgozik ma Juhász Géza, a Szerelmi bájtállal és a Bona, az életrajzi kötetek sora, s ezért dolgozik az egész Csokonai kapjunk, úgy, ahogy irásaiban ragyog, eszméiben öröszdik.

Az Alföldi Könyvkiadó külsőben már nagyon régi és nagyon jogos követelése volt Debrecennek. Ez sem dicsékvés, de az utóbbi időkben az irodalom Debrecenben nagyon is szárbaszkoktett és ezzel országosan is számolni kellett. Sokasodtak a kiadásra szánt írások, s az Alföld, mint folyóirat, bármennyire is igényesen és sokszínűen publikálta, mégsem tölthette be azt a funkciót, amely a könyv, az önálló kötetek jellegéből adódik. Az Alföldi Könyvkiadó ezt is megoldotta, ezt is rendezte. A debreceni írók egymásután jelentik meg a köteteket, amelyek mind a formai kiállítás, mind a tartalomt illetően országosan is számottevőek. A Túl a Tiszán antológia, Kiss Tamás regénye, Tóth Endre versekötete, Egri Lajos elbeszélései már megjelent eredmények, s a tervek és tervezések még gazdagabbak, még bőségesebbek.

Persze ez a könyvkiadó, a jelenlegi könyvkiadás még csak a kezdet. De jó kezdet, amely, ha ilyen tempóban folytatódik, mihamar maga mögött hagyja a felszabadulás előtti debreceni könyvkiadást. Az írók verbuválódnak, gyülekeznek, a közönség is mindinkább megismeri őket, az írószövetség helyi csoportjának tehát az a feladata, hogy szervezze, előkészítse a kiadásra szánt köteteket.

Íme az irodalom. Csak néhány sor, csak izelítő, minnabból, ami az utóbbi években zajlik és forrong Debrecenben. És míg lapozom a debreceni írók kötetét, valahonnan messziről egy Ady kérdés szegeződik felém: Vajon igaz-e, hogy Debrecenben, a maradandóság lakik?

Az újságíró pedig keresi és kutatja a választ. Aztán megáll a Bajcsy-Zsilinszky utca sarkán úgy hat óra tájt és nézi, hogy hullámlzik, hogy hőmpölyög a tömeg a moziból. Ömlenek, zuhognak, mint a bő buggyanású nyári zápor. Vitatkoznak, beszélnek, s egy-egy filma élménye úgy ott ragyog az arcokon, mint a sülög

lányon a fiatalság. Hány és hány ember nevelődik, formálódik és keres felüdülést a filmek gazdag művészetében.

Több mint ötmillió mozilátogató

Bizonyításul egy kis statisztika. 1950-ben a mozilátogatók száma csak 2 millió 121 ezer 857 volt, és 1954-ben ez a szám ötmillió 194 ezer 101-re emelkedett. Tehát több mint a kétszeresére. 1955-ről még nincs statisztika, de az eredmények azt mutatják, hogy jóval felette lesz a tavalyi látogatók számának.

A színházról is érdemes egy kisit elidőzni. Debrecennek régi és igényes színház-kultúrája van, de az utóbbi évek fejlődése olyan gazdagságot mutat, ami lélegzetelállítóan szép és izgalmas. Mennyi mindent mutatnak és mennyi mindenről beszélnek itt is a számok, ezek a furcsa kis ábrák, amelyek mögött tények, emberek és eredmények húzódnak meg. 1949-50-ben a színházi évadban még csak 99 245-en látogattak az előadásokat. 1950-51-ben ez a létszám már 128 023-ra szaporodott. 1953-54-ben pedig 136 764 volt, az idei évadban pedig a 150 000 körül leng a létszámmérő grafikonja.

Ezek a számok annál is többet mondóak, mert a színház ilyen tömeges látogatottsága már jelzi azt is, hogy a dolgozók tömegei lassan-lassan meghódítják, vagy jobban mondva őket hódítja meg a művelődésnek ez a „legklasszikusabb formája”. Operaelőadás például 1951-ben kísérletezett először a színház, a Szerelmi bájtállal és a Bona, a kísérletezésből törvény lett és a színházunk ma már rendszeres operaelőadásokat. A Sevillai borbély, az Alarcosbáji, a Trubadúr, a Bajazetok jelzik azt a szintet, ahová a debreceni operajátszás eljutott. A Bánk bán előadása pedig a magyar színjátszás ünnepi hetén országosan is egyik legjobb eredménye színházi kultúránknak. És tegyünk még annyit hozzá ehhez, hogy a Szabadtéri Színpad ezeket a lehetőségeket csak tágitja, bővíti és az öszel megnyitja Kamaraszínház már méri az új közönség igényeit is.

Kultúrotthonok

Szólunk kell még néhány szót művészeti csoportjainkról, kultúrotthonainkról. Az ifjúsági seregzséme megmutatta, hogy az üzemi kultúrelőneklnek, művészeti csoportoknak mik az erősségei, de a hibái is. A ruhagyáriak színjátszó csoportja, az Épitők táncosportja, a kórusok mind mind megannyi bizonyítékkal voltak, hogy helyes vezetéssel, jó műsorpolitikával életet, színt és frissességet lehet önteni mindezekbe a csoportokba. A népi együttes tánc- és zenekara a napokban indult el Varsó felé. Bizunk benne, hogy ők sem szerepelnek majd kisebb sikerral, mint Bukarestben az énekkar.

Kultúrotthonaink is szaporodóban, fejlődésben vannak. Egymásután alakulnak új és új kultúrotthonok, több ezer forintot költséggel. A Központi Kultúrotthon tatarozására több tízezer forintot fordítottunk, de az Ady Endre városi kultúrház újjáépítése is 30 000 forintba került. A Központi Kultúrotthonban egymásután lépnek fel budapesti művészek, külföldi együttesek, öszszekötte Debrecen a művészet sokszínű idegszálnai keresztül a nagyvilággal. Öszszeköttek, mert Debrecen sokszor jelentős központja volt a magyar szellemi életnek és nem egyszer érzékeny szintézisét adta nemcsak a magyarországi, de az európai szellemáramlatoknak is. Ma ez a lehetőség erre újra megvan, sőt tágabb horizontban mint valaha. Hiszen a költő szerint „Az életünk tengernyi vágy, ezért nem áll meg a világ”. Tegyünk vágy, emberi vágy, amelyből épül az élet, hogy forogjon meg újabb ezeréves-kig, a végtelenségig. Boda J.

A BABONÁKRÓL

Vigyázz!!!

SZERENCSETLENSÉG ÉR HA...

1.

A babonák a múltban jöttek létre. Némelyiket visszavezethetjük egészen az ősemberig, másoknak pedig a kapitalista rendszer a szülőanyja. A különféle babonák szinte elválaszthatatlanok a vallásos babonáktól és sokszor a tudományos mezt öltött előítéletek. Kétségtelen, hogy az előítéletek legártalmasabb fajtáját alkotják a babonák, amelyek rendkívül nagy mértékben terjedtek el megyeinkben is a múltban a tudatlanságban tartott falvak dolgozó népe körében.

A babonák kútforrása a tudatlanság, a természet jelenségeinek nem ismerése és az alati félelem, a természet és sokszor az ellenséges osztálytársadalom erőitől. Az elnyomott, a kizsákmányolt szerencsétlen, nyomorogó ember, aki nek nem módja, hogy védelmet szerezzen a természet erőivel szemben foltoztató harcában, a legkülönbébb babonákhoz folyamodik — természetesen hiába —, hogy magának valami képzelt védelmet biztosítson. Mielőtt tovább mennénk, tisztázzuk a babona fogalmát. Babona hit olyan dolokban, jelenségekben és összefüggésekben, amelyeknek ellenkezőjét bebizonyította a tudomány, amelyek ellentétben vannak a tudomány eddigi eredményeivel.

A ketrec rácsai kösött

Az osztálytársadalom kismizett, kizsákmányolt, elnyomott munkásának, bányászájának és dolgozó parasztyának sorsa örök nyomor, amelyből a menekülés csaknem kilitástalan, amelyben kétségbeesetten vergődik. Maaráhagyatottságában mégis túlvilági erőkre vetett hitbe veti bizalmát és igyekszik magának a várható szerencsétlenség ellen védelmet találni, mert tudja, hogy őt minden útjának bajok és szerencsétlenségek érik és kísérik. Ezért minden szokatlan és véletlen körülmény a várható szerencsétlenség képét idézi fel benne.

...Pénteken ne kezdj semmihet, mert szerencsétlenség ér — így szól az egyik babona. A másik azt tartja, hogy kedden semmihet sem jó fogni, mert a kedden megkezdett ügy vagy munka csak szerencsétlenül végződhetik. Sőt, különösen el kell kerülni, hogy hétfőn, a hét első napján forrjunk valamire, mert ez nyilvánvalóan csak szerencsétlenség végződhetik. Ezért sok helyen hétfőn nem is fognak a vetéshez. (A Horthvy-rendszerben volt olyan naambirtok is, ahol hétfőn tilos volt vetni.)

Szeri, se száma a szerencsétlenséget „jelző” előjeleknak, babonáknak. Nézzünk meg egy párat. Szerencsétlenség ér, ...ha egy macskát agyonütsz, ...ha a tükröt eltörik, ...ha a lányod füttyöl, ...ha este sepersz a házban, ...ha pappal találkozol, ...ha fekete macskával találkozol, ...ha macskával álmodsz, ...ha a szemetet kifelé sepredd a házból, ...ha délelőtt pók mászik

rád... (ha délután mászik rád, az szerencsét jelent), ...ha utadból visszafordulsz valamért, ...ha papról álmodsz, ...ha induláskor megbotlatsz, ...ha elmondod, hogy hullócsillagot láttál, ...ha véletlenül megölsz egy pókot, ...ha a kenyér sütés közben meghasad.

Meghalsz, vagy meghal valaki, ...ha vonít a kutya, ...ha 13-an ülnek egy asztalnál, ...ha az égő gyertya csonkja feléd hajlik, ...ha a csecsemő egyéves kora előtt tükörbe néz, ...ha a kutya gödröt ás.

Nem is kell sokat töprengen, hogy megállapíthassuk, hogy a babonás ember világa egy félelemmel és gyötrelmel teljes világ, ahol az ember minduntalan veszedelmek és szerencsétlenségek fenyegetik. Es ahogy látjuk, oly nehéz ezeket elkerülni, hiszen a balrácsnyok nem szabad az esz előjeleknél egész tömege hálózza be ez emberek életét. A babonás ember ezért bizonytalan lesz, hiszen valóságos ketrec rácsai között él. Saját maga ácsolta ketrec rácsai között. A babonák csaknem minden lépését szabályozzák és persze akadályozzák a munkában és az aktív cselekvésben. Ugyancsak rosszul járnánk, ha a babonás emberekre hallgatnánk, hiszen a hét három napján, pénteken, kedden és hétfőn nem szabad semmihet sem fogni, mert eredménytelen lesz a munka, sőt, a negyedik sem, a vasárnapon... Maradna tehát három nap a munkára...

Küszöbbe ütött sarló biztos védelem jég ellen?

A magára hagyott, nyomorban stnylódó és a tudatlanság bilincseiben vergődő dolgozó parasztokat a tőkés társadalomban nemcsak a társadalom elnyomó erői sujtják és foszszak meg nagynehezen megtermelt termékeiktől, hanem tehetetlen a természet erőivel szemben való harcában is. Ezek elten a babonákban, a vallásban keres védelmet. Ma az állami biztosított minden esetben megtéríti a jégkárt, ha elveri a jég a vetést. A múltban? Legtöbbször a biztosításról nem is tudtak a dolgozó parasztok, vagy ha tudtak, legtöbbször nem volt rá pénzük, ezért jég ellen babonákkal igyekeztek „védekezni”. Pontosabban azt hitték, hogyha bizonyos cselekedetet végrehajtanak, ellál a jégverés, ha jégeső esik — így szól az egyik babona — ki kell tenni a sütőlapátot, akkor eláll. Bonyolultabb ennél a köznaphosszat futottak a veretek a küszöb előtt vágó a földbe, tedd mellé a seprőt és a szénvontót s eláll a jég. Más idézetek: Ha nyulat látsz, üss babona szerint a legjobb szer jégverés ellen, ha a sarlót a küszöbbe ütök. Mások szerint biztos eljárás a jégeső megszüntetésére, ha a fejszét az eresz alá ütök.

Persze ezek a „biztos” babonák még egyetlen búzaszálat sem mentettek meg.

Hogy mi az összefüggés a sütőlapát, vagy a szénvontó és a jégeső között, azt a legbabonásabb ember sem tudja megmondani. Ma már legtöbbször nem olyan neveltségesek, mint ahogy látszik. Nem egyszer megtörtént például, hogy valósággal agyonvertek valakit, mert a határt elverte a jég. Ugyanis az illető tavasszal fűvet tépett a díszlőknak, s ezzel idézte elő a jégverést, mert a babona szerint, ha a község határában fűvet tépnek, elveri a jég a határt...

Ezért minden babonás hiedelem rendkívül ártalmas, leszereljük ezek az embert és tehetetlen bábá züllesztjük. A babonás tilalmas és tabuk pedig rendkívül gátolják a munkát is. A szerencsétlenséget jósoló babonákat láttuk. Nézzünk meg még egy pár ilyen babonás tilalmat. Mál, vagy köles vetése közben nem szabad beszélni, mert a málk feje kicsi lesz és a kölest megöszk a veretek. Hústét előtti héten nem szabad tisztogatni, mert sok fereg (egér, patkány) lesz a házban. Ha halott van a faluban, nem szabad vetni. Kaszácsonykor nem szabad az asztrala könyökölni, mert keléss lesz és így tovább és így tovább.

Minden babona káros

Vannak aztán valósággal kárt okozó babonák is. Ilyen például, hogy a búza üszkös ne legyen, kisaszony napján (szzeptember 8-án) harmatba kell kitenni... (Na hiszen!) De ha babonás vagy, amikor a tőkemogot veted, nagyokat kell ugornod, hogy hosszú indája legyen a tőknek...

Vannak annyira ostoba babonák, hogy elég leírásuk (lásd a fentiekkel). Alig szükséges ezeket külön is leplezni. Alig hisszük, hogy még ma is akadna olyan bolond, aki megremülne, ha látna füttyülni talál a házban. De mégis szótlanul babonának van még hívója. Igen sokan hisznek például abban, hogy pénteken nem jó semmihet sem fogni. Igen sokan még ma is szerencsétlennék tartják a 13-as számot, stb. Világos, hogy éppen ezért éles harcot kell folytatnunk minden babonás megnyilvánulással szemben. Legyünk tisztában azzal, hogy minden babona akadályozza a szocializmus építését, mert semmi gyakorlati hasznuk, alapjuk nincs, ellenkezőleg csak kárt okoznak.

Nemrégem egy öreg emberrel beszélgettem és csodálkoztottam, hogy milyen elevenek és okosak a mai gyermekek. Elmondta, hogy az ő gyermekkorában azt mondták neki, ha a veret akar fogni, tegyen sőt a veréb farkára. Még emlékszik rá, hogy gyermekkorában vetkező: Ha jégeső esik, a fejszét a küszöb előtt vágó a földbe, tedd mellé a seprőt és a szénvontót s eláll a jég. Más idézetek: Ha nyulat látsz, üss babona szerint a legjobb szer jégverés ellen, ha a sarlót a küszöbbe ütök. Mások szerint biztos eljárás a jégeső megszüntetésére, ha a fejszét az eresz alá ütök.

Nevetséges? Alaplatan? Semmivel sem neveltségesebb és alaplatanabb ez, mint az összes többi babonák.

(Folytatjuk)

G. L., a TTIT politikai szakosztályának elnöke

Szovjet tudósok is részt vesznek az 1957. évi déli-sarkvidéki expedícióban

Az 1957-ben az eddigi legnagyobb nemzetközi expedíciót indítják a déli sarkvidékre. Tizenegy ország 300 tudósa 20 megfigyelőállomáson tanulmányozni fogja a déli sarkvidék időjárását, a kozmikus sugarakat és más természeti jelenségeket. Az expedícióban argentin, ausztráliai, belga, chilei, francia, angol, japán, norvég, szovjet, délafrikai és északamerikai tudósok vesznek részt.

Plasztikus mozi

a gyári kultúrotthonban

A harkovi Sztálin-gyár kultúrotthonának termében plasztikus filmet vetítettek az első olyan különleges vetítőgépen, amelyet klubok számára készítettek. A vetítővázon a fiatal technikusok körének keze munkájára, hogy a gyári munkások gyermekei, milyen lelkesen készítették a párhuzamos, fényelnyelő vetítővázon szerkezetét, s ebből a célból rendkívül nagy pontossággal több mint 700 drótot kellett kifeszíteniük. A gyermekek maguk is vettek fel plasztikus filmet s Sz, P, Ivanov, a

plasztikus mozi Sztálin-díjas feltalálója ott volt a levettélnél és igen értékesnek találta a kör tagjainak munkáját. A Szovjetunió kulturális ügyeinek miniszteriuma nemcsak a különleges fényerős, lencsés féklőralakú vázsnat küldött a kultúrotthonnak ajándékba, amelyet felszereltek a mozi-teremben és a készülékhez tükrös toldalékot szerkesztettek. A kultúrotthonban nap-pali világitás mellett játszó mozi szereltek fel. A fiatal mozi-technikusok most a széles vázsn elkészítésén dolgoznak.

